

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

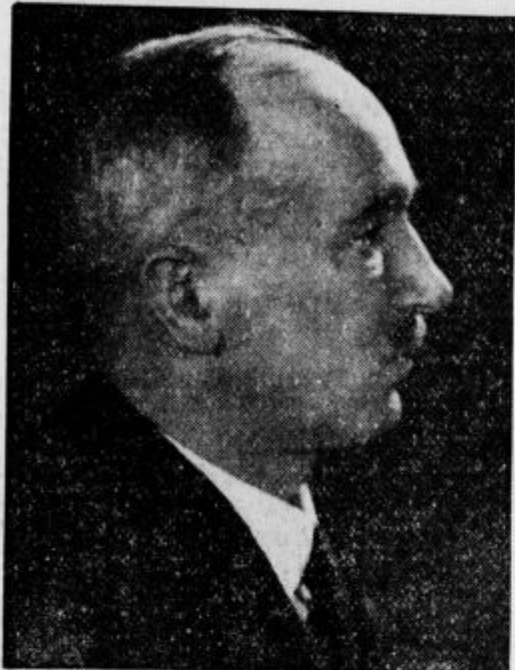
SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate
Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

K češkoslovaškemu narodnemu prazniku

Predsednik Beneš

Narodni prazniki češkoslovaške republike so v naši državi postali domači narodni dogodki. Svoje dni je bivši romunski zunanji minister g. Titulescu, govorec o idealu združenja držav, ki se imenuje Mala zveza, dejal, da v interesu zavezniških držav in sploh evropskega mira želi, da bi vse politične meje držav postale »poduhovljene črte«, ki bi ne predstavljale več zevajočih prepadov med narodi, marveč samo še komaj vidne spojitvene črte, ki sicer med seboj ločijo posamezne narodne biti, a spajajo vse narodnosti v eno samo veliko kulturno družino. Titulescuov ideal se morda ni v okviru držav Male zveze še ni popolnoma uresničil, da ne govorimo o ostali Evropi. Toda, če je dandanes mogoče govoriti o čudežnem delu v sodobni mednarodni politiki, da so se začele meje »poduhovljati«, to najlažje trdimo o odnosih med Češkoslovaško in Jugoslavijo. In ravno radi tega se nam narodni prazniki češkoslovaške države zdijo tako prišno domači, da jih praznujemo z istim notranjim razpoloženjem, kot da bi praznovali svoje lastne. Ne verjamemo, da bi kje drugod v Evropi in izven nje isto lahko trdila dva naroda in bi to bilo tudi res.

Kot svobodni državi sta Češkoslovaška in Jugoslavija izšli iz podobne, stoletja stare zgodovine. Zgodovine zatirani, zapostavljeni, tepčani in žalitev najosnovnejših pravic, ki jih je sleher človeško bitje, posamič ali združeno v narod, sprejelo kot dar Boga in božje narave. Toda tudi zgodovine nezadržljivega optimizma, vztrajanja v junaških žrtvah, značajne volje, da se navzlic vsem zaprekam dosežejo cilji, četudi so v daljavi v temo zaviti. Takšna je bila zgodovina obeh. Ker sta obe imeli oči uprte le v bodočnost, sta trpljenja sproti pozabljale, kot pravi Pascal neke v svojih spisih, »da je treba vedno proli soncu gledati, pa se sence nikoli ne vidi, ker nazaj padajo«. Ko sta vstali, precejšni in pomiljeni, da si med ostalimi narodi sveta organizirala svoje lastno narodno življenje, sta bili obe prežeti od volje, da naj bosta njuna domova trdna, na zunaj lepa, na znotraj udobna, goslojubna za vse, ki spoštujejo družinsko čast, stroga za one, ki bi je ne spoštovali. Tako sta začeli graditi vsaka svojo državo. Tesno druga ob drugi, kot v prošlosti, ko je bilo treba v trpljenju vztrajati, tesno druga ob drugi, kot je bilo ob razpadu stare Evrope treba svet prepričati o potrebi njunega življenja za zdravje nove Evrope; tesno druga ob drugi, ko je treba v trenju idej in ob hripavem lajanju razdiralnih apetitov povojnega razdobja stati na straži, da kdo ne moti rasti mladih državnih občestev. Tesno tudi druga ob drugi, ko je treba nasproti celemu svetu diktatorske samovolje branili ideale o spoštovanju ljudske volje in o svobodi človeške osebnosti. Ta skupnost je sicer dobila takoj v prvih povojnih letih zunanjo obliko politične in vojaške zveze, toda lahko rečemo, da je ta zveza med dvema bratoma veljala bolj za zunanji svet, ki morda v takšno bratstvo skupnost ni verjel, kot pa za nas, kjer je že prej, že davno prej obstojala in so jo sklenila poleg iste krvi, ki teče po naših žilah, že stoletja skupne narodne, kulturne in politične usode.

Naši severni bratje so bili nekoliko hitrejši v zgraditvi in olepšavi svojega doma. Tudi bili sigurni v obrambi svoje demokracije. To dejstvo pri nas ni nikoli vzbujalo kakšne zavisti, marveč nam je bilo le za zgled in za spodbudo. Veseli smo bili silnega napredka njihove države in njenega dobrega imena, ki je zazvenelo po svetu. Njihov dosledni demokratični duh nam je veljal zmerom kot vzor našega narodnega stremljenja, takrat najbolj, ko smo šli skozi hude preizkušnje in je bila Češkoslovaška v tem pogledu miren kotiček velike Evrope, kjer se je dostojanstvo človeške osebnosti spoštovalo. Tako tudi sedaj z radostjo vidimo, da se naši bratje na severu vselej našega napredka, ko smo zapustili dobo mrtilva in zastoja ter se pogumno vrgli v ospredje, da kot država izvojujemo ugled, ki nam gre, kot narod pa napredek in udobie, ki ga zasluži. Je to vesela tekma med dvema bratoma, ki se ljubita, ki drug drugega k uspehom spodbujata, se drug drugega uspehov raduje in k njim prispevata, dobro vedo, da bo sreča enega izpopolnjevala srečo drugega. Naj to edinstvo ostane kot eden najlepših sadov povojnih let, ki bo brez dvoma tudi zabeležen kot eden najsvetlejših pojavov naše dobe, kadar bo naša svojega zgodovinarja.

Mi Slovenci, ki živimo na severnih obronkih naše domovine, želimo še posebej poudariti iskreno veselje nad skozi stoletja neskaljenim prijateljstvom z bratskim narodom, s katerim smo

Portugalska je strgala krinko raz obraz sovjetske vlade

Zunanji minister Monterio o pripravih za rdečo revolucijo v Španiji

London, 27. okt. TG. Portugalski zunanji minister Monteiro je poslal lordu Plymouthu, predsedniku odbora za nevmešavanja tujih držav v špansko državljansko vojno, ki zaseda v Londonu, daljšo noto v odgovor na očitke sovjetske delegacije, da se Portugalska vmešava v špansko državljansko vojno v prilog nacionalistov kakor tudi v odgovor na zahtevo sovjetske delegacije, naj velesile nadzirajo promet v portugalskih lukah.

Portugalski zunanji minister dokazuje v svoji noti na podlagi verodostojnih listin, ki so v posesti portugalske vlade, da je sovjetska vlada revolucijo v Španiji sistematično pripravljala. »Kominterni je imela namen izvesti najprej revolucijo v Španiji ter jo od tam razširiti naprej po ostali Evropi. Tudi sedanja madridska vlada, ki ji predseduje boljševik Largo Caballero, je popolnoma na uslugo sovjetskemu poslaniku v Madridu, Rosenbergu, ki se udeležuje sleherne vladne seje.«

»Komunistična revolucija v Španiji je bila sklenjena na seji moskovske kominterne dne 27. januarja tekočega leta. V ta namen je bil poslan v Madrid Bela Kun, znani organizator komunističnega udara na Madžarskem v prvih letih po

svetovni vojni. Nesel je seboj mnogo denarja za komunistično propagando in za organizacijo komunističnih celic po vsej Španiji. Njegova naloga je bila v prvi vrsti, da organizira prvo rdečo diktatorsko vlado, ustanovitev terorističnega režima, ki se bo uveljavil s krvavim terorjem in z brezobzirno krvočelnostjo. Nadalje je imel nalog, da čimprej razruši vse cerkve in samostane v Španiji ter organizira posebno rdečo armado. Zadnja njegova naloga pa je bila, da na vsak način in z vsemi mogočimi sredstvi izzove vojno s Portugalsko. Vojna s Portugalsko naj bi bila neke vrste generalna vaja za splošno komunistično vstajo.«

Minister Monteiro navaja dalje v svoji noti, »da so komunisti v Cadizu, Sevilji, Badajozu, Cordobi in Caceresu vsi dobili velike množine sovjetskega orožja in municije«. Nota pravi dalje, »da so komunisti vse mesece sem, odkar traja državljanska vojna, dobivali orožje iz Rusije in da se baš v sedanjem trenutku nahajata v pristanišču v Alicante dve ladji, sovjetska »Hebac in francoska »Jalisco«, ki sta prispeli tja pod meksikanskimi zastavami in sta obe iztovorili ogromne množine

orožja, municije, tankov in letal, ki prihaja izključno iz sovjetskih skladišč. Ladje raztovarjajo pri belem dnevu brez vsakega prikrivanja. Posadka na obeh parnikih je sovjetska in rdeče oblašiti so ji javno priredile velike manifestacije.

Semkaj so prispele tudi že vesti, da je rdeča madridska vlada poslala svojega odposlanca v tabor generala Franca s ponudbo, da je pripravljena brez vojskovanja predati Madrid toda pod pogojem, da general Franco prizna neodvisno katalonsko državo. General Franco je odgovoril, da ne sprejema nobenih pogojev, ker je v položaju očistiti Španijo komunizma tudi če bi se rdeča milica tuhtam še hotela upirati. Za Madridom da bo takoj zasedel tudi Katalonijo. Franco upa, da bo vkorakal v Madrid že v četrtek.

London, 27. okt. b. Nevtralni odbor za španska vprašanja se bo sestal bržkone nocoj, seveda, če bo pravčasno prišel odgovor iz Moskve. »Daily Telegraph« je prepričan, da bo nevtralni odbor nadaljeval svoje delo in spravi sovjetsko Rusijo v osamljenost, v katero se je prav za prav vrgla sama s svojim čudnim postopanjem.

Napad na Madrid

Na vseh bojiščih grmijo topovi Bela letala popolnoma obvladajo Madrid Nacionalisti vkorakajo v četrtek

Pariz, 27. okt. b. Po zadnjih vesteh je bilo iz štaba nacionalistov davi navsezgodaj zjutraj izdano povelje za zadnji generalni napad na Madrid. Z vseh bojišč okrog Madrida so pričeli grmeti topovi, ki so čistili zemljišče pred belimi četami, med katerimi so bili v prvih vrstah Maročani in pa vojak tajske legije. Istočasno z bombardiranjem topov so nastopili tudi tanki, v zraku pred njimi pa letala. Skupna akcija tega orožja je delovala porazno. Vlade čete se niso mogle upirati hudemu napadu, ker nimajo niti dovolj topov, razen tega pa v njihovih vrstah ni nobene discipline, ker so njihovi glavni voditelji smatrali za potrebo, da jo v kritičnem trenutku odkurijo iz Madrida, da bi ne padli v roke belim četam. Generalni štab nacionalističnih čet je prepričan, da bodo prvi nacionalistični oddelki vkorakali v Madrid s treh strani, na četrth strani pa bodo njih letala preprečila, da bi marksisti pobegnili iz mesta.

Uvod v današnje generalno ofenzivo na Madrid je bilo močno bombardiranje nacionalnih sil v zgodnjih jutranjih urah. Istočasno z bombami so letala metala ogromne količine letakov, v katerih se poziva madridsko prebivalstvo, da izroči mesto brez bojev čelim četam. Bela letala so zlasti srdito bombardirala severni kolodvor in posamezne vojašnice, ki so jih popolnoma uničila. Na številnih mestih se v Madridu dvigajo gosti oblaki dima, ker so bombe za vžiganje zažgale nekatere važne objekte, ki bodo zgoreli do tal.

Na madridskem letališču so nacionalni letalci uničili dve vodilni bombni letali sovjetske konstrukcije, ki sta bili dopremljeni iz Rusije in imeli nalogo, da ponoči napadeta mesta, ki jih imajo v rokah španski nacionalisti. S pomočjo teh dveh ogromnih ruskih bombnikov so hoteli rdeči zanesiti med nacionalnimi četami zmedo in desorganizacijo, zlasti pa so hoteli demonstrirati za bojno črto belih. Razen letališče v Madridu so nacionalna letala bombardirala še vsa druga letališča, ki so v rokah madridske uprave. Velika letalska akcija

želeli imeti skupne meje, a nem za sedaj še ni bilo usojeno. Nismo še izgubili upanja, da se bo ta želja enkrat izpolnila, ker vemo, da tako na eni, kakor na drugi strani tudi volja za to ne bo umrla. Naj bodo torej naše čestitke še posebno tople.

Ugled, ki si ga je naš severni brat pridobil za zdravje, ki ga v njem ves svet občuduje, je zasluga skupnih harmoničnih naporov ljudstva in njegovih velikih voditeljev. Ko torej čestitamo češkoslovaškemu narodu k njegovemu narodnemu prazniku, se želimo pokloniti tudi njegovim vodjem, ki so s svojo kulturo duha in srca, s svojo tankovestnostjo za pravičnost in človeško dostojanstvo umeli usvariti pojem avtoritete, ki ne potrebuje nobenih zunanjih sredstev, da se povsodi brez odpora uveljavi. Češkoslovaška je v čisto svojstvenem pomenu besede danes tudi avtoritarna država, toda avtoriteta voditeljev se ne skriva za gozdovi bajonetov, marveč sloni na zasluženem zaupanju ljudstva, ki je bilo tako vzgojeno, da z nemo disciplino sledi poveljem, o katerih je prepričano, da so dobri za posameznika in za skupnost. Naj veljajo naše čestitke torej tudi velikim voditeljem češkoslovaškega naroda, predsedniku republike Edvardu Benešu, ki ima za »poduhovljenje mejnikov« med severnimi in južnimi Slovani neveljavne zasluge, sivolasemu modrišanu Tomažu Masaryku, ki danes s ponosom zre na narod, ki ga je z modrim državnim duhom skoval v eno najlepših držav v Evropi, in vsem mozem, ki jim je ta tako čudovito zreli narod zaupal svojo usodo. Njegov ponos so, a tudi naš, kot je njegov narodni praznik tudi praznik vse jugoslovanske države.

belih čet je bila storjena predvsem radi tega, da se stre eventualni protinapad rdečih letal, ki bi imel za nalogo, da zavleče veliko ofenzivo na Madrid. Razen tega želijo nacionalne čete onesposobiti čim več rdečih letal, da ne bi pozneje, ko bodo nacionalisti zavzeli Madrid, izvršili bombardiranje mesta.

Marksisti obkoljeni

Po vesteh iz Hendaje so bele čete v teku večerajšnjega dne zavzele Guadalajaro in so tudi s te strani zaprli marksistom pot. Tako tudi tukaj ne bodo mogli pobegniti rdeči miličniki, ko bodo morali zapustiti Madrid. Vendar pa se s te strani ne pričakuje posebnega napredovanja nacionalnih čet proti Madridu, kajti glavni napad bo prišel z zapada, ker so nacionalne čete tam zavzele najboljše in najvažnejše strateške postojanke.

Beg iz Madrida

Nacionalni piloti so pri jutranjem bombardiranju ugotovili, da so vse ceste, ki vodijo iz Madrida, polne avtomobilskih kolon. Brez dvoma se je pričela velika izpraznitev mesta. Tudi člani vlade so jo že popihali v pretekli noči, nekateri z avtomobili, drugi z letali, ki so se dvignila še pred prihodom nacionalnih bombnikov. Vse beži proti morju. Vodilni činitelji rdečega dela Španije se že itak po večini nahajajo v Barceloni s predsednikom republike Azano in ministrom vojske generalom Prietom na čelu. V Madridu so ostali sedaj samo še anarhisti in komunisti, ki pa so sklenili, da kljub begu ministrov branijo špansko prestolnico, samo da povzročijo nacionalnim četam čim več izgub, pa četudi pridejo pri tem sami ob življenje. Vsekakor hočejo svojo kožo drago prodati.

Anarhisti zaman lovijo zadnje bežeče rdeče ministre

V teku večerajšnjega dne so skušali anarhisti preprečiti, da bi pobegnili še zadnji ministri, vendar pa se jim to ni posrečilo, ker so bili ministri pod varstvom komunistov, katerim poveljujejo ruski častniki. Rdeči ministri so zapustili Madrid na željo sovjetskega poslanika Rosenberga, za katerega se trdi, da je ponoči istotako odpotoval

proti vzhodu. Izpraznitev mesta se vrši silno naglo ter se odvažajo vse vrednosti, zlasti pa vojni material. Tudi disciplinirane marksistične čete so se umaknile iz mesta ter dobile povelje, da zunaj Madrida proti vzhodu zasedejo ugodne postojanke ter da od tam omogočijo nerednim četam in prostovoljcem, da se v primeru nevarnosti lahko z majhnimi izgubami umaknejo iz Madrida. Nove postojanke so zelo dobro utrjene in je tam zelo mnogo vojnega materiala. Splošno se računa, da bele čete tukaj ne bodo mogle tako naglo prebiti bojne črte, ki je na mnogih krajih betonirana in predstavlja pravi trdnjavski pas. Nacionalne čete razpolagajo namreč le z lahko in srednje težko artiljerijo in bi te položaje lahko zavzeli le z ogromnimi žrtvami. Edino nevarnost predstavljajo nacionalna letala, ki jih je vsak dan več.

Azana ne ve, kam bi bežal

Kakor poročajo iz Perpignana, je prišlo včeraj v Barceloni do burnih demonstracij proti Azani in pa proti vojnemu ministru Prietu. Demonstracije je priredila anarhistična mladina, ki dolži oba, da sta bila nesposobna v organiziranju obrambe Madrida. Misli se, da bo moral Azana pobegniti v Alicante ali pa v kakšno drugo špansko luko, bržkone pa bo moral oditi v Francijo, ker mu katalonski anarhisti grozijo, da ga umorijo.

Rdeči poveljnik - prvi pobegnil v Francijo

London, 27. okt. b. Pravkar je semkaj prispela vest iz Francije, da je pobegnil iz Španije komunistični general Assencio, ki mu je bila poverjena obramba Madrida. General Assencio je izjavil, da ni mogel organizirati obrambe španske prestolnice, ker so komunistične in anarhistične čete tolpa ljudi, ki jih ni mogoče krotiti. Vsaka naredba, ki jo je izdal, se je z vseh strani kritizirala, delati pa ni nihče hotel po navodilih. Tako so imele nacionalne čete prav lahek posel v svojem napredovanju, kar bi sicer ne bilo, če bi v rdečih vrstah vladala disciplina. General Assencio je izjavil, da je pobegnil v Francijo zato, ker bi ga v Barceloni, kamor je prvotno nameraval pobegniti, umorili anarhisti.

Poljske utrdbe, ki so jih zgradili miličniki v naglici pod vodstvom inozemskih strokovnjakov, služijo rdečim četam zelo slabo, ker jih bombe iz nacionalnih letal rušijo kakor papir.

La Caballero ostane

Pariz, 27. okt. b. Od vseh španskih ministrov je ostal v Madridu samo še predsednik vlade Largo Caballero, ki je pod pritiskom komunistov in anarhistov sklenil, da brani Madrid toliko časa, kolikor bo šlo. Ostali ministri so se razpršili na vse strani, tako, da o kakšni vladi v Madridu sploh ne more biti več govora.

Dunajska vremenska napoved. Zapadno vreme bo še trajalo, pretežno oblačno, deževno, padec temperature.

Za Madridom - Katalonija

15 nemških podmornic na straži pri Barceloni Italijanski brodovje pri Balearih

Pariz, 27. okt. b. V diplomatskih krogih so se že pričele širiti vesti, da bo Italija v primeru, če se bo Katalonija proglasila za neodvisno državo, zahtevala dovoljenje, da lahko zavaruje svoje interese na Balearskih otokih. Italija opravičuje to svojo zahtevo s tem, da nikakor ne more dovoliti ustanovitve rdečega žarišča na Sredozemskem morju. Razen tega bo Italija sklenila sporazum tudi s španskimi nacionalisti, glasom katerega naj bi dobila dovoljenje, da sme na Balearskih otokih zgraditi svoja skladišča za pogonski material in municijo, iz katerega bi preskrbovali italijansko vojno brodovje.

«L'Oeuvre» poroča, da je general Franco pripravil s pomočjo Italije in Nemčije tudi napad na Katalonijo, če bi se proglasila za neodvisno so-

vjetsko republiko. Dne 19. t. m. je odplulo iz nemških luk 15 podmornic, ki so danes že v španskih vodah. Vse te podmornice bodo na razpolago španskim nacionalistom. Razen tega je Nemčija zopet poslala pet težkih bombnikov španskim belim četam. Tudi Italija je poslala na Malore 8 novih podmornic, na katerih so sicer uslužbeni španski mehaniki, vendar pa jim poveljujejo italijanski častniki. Naloga teh podmornic je, da stalno patrolirajo v vodah med Balearskimi otoki in Barcelono in da preprečijo dovoz vojnega materiala ter vsako izkrevanje v španskih lukah, ki so še pod madridsko upravo. Posadka teh podmornic je dobila nalog, da takoj izvrši napad na vsako transportno ladjo, ki bi se približala Balearom ali pa Breeloni, ne glede na to, pod katero zastavo pluje.

Dr. Stojadinović v Turčiji

Carigrad, 27. oktobra. AA. Predsednik jugoslovanske vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je danes kosil na jugoslovanskem konzulatu. Pred kosilom je dr. Stojadinović dal dopisniku Anadoljske agencije in drugim poročevalcem listov tole izjavo:

V času, ko prvič stopam na turška tla, s posebnim veseljem pozdravljam preko odličnih zastopnikov turškega lista, ki jih že dolgo poznam, prijateljsko in zavezniško državo. Za vsakega jugoslovanskega državljana je sporazum in prijateljstvo z novo Turčijo temeljni kamen miru in razvoja Balkana in pomembna pridobitev za mir in napredek na svetu. Minili so časi, ko je Balkan služil svetovnemu tisku kot zgled nesporazuma in stalnih preprirov. Danes pojmuje Balkan red in mir tako resno, da tega problema ni treba smatrati kot važnejšega od vseh drugih.

Kralj Karol k Benešu

Bukarešta, 27. oktobra. AA. Nj. Vel. kralj Karol je snoči s posebnim vlakom odpoval v Prago. Odpoval je iz Sinaje v spremstvu prestolonaslednika Mihaila, zun. ministra Antonescu in spremstva. Kralj vrača obisk predsedniku češkoslovaške republike dr. Benešu. Na postaji v Sinaji so bili ministrski predstojnik Tatarescu in člani vlade, ki so pozdravili kralja pri odhodu. Z istim vlakom je odpoval v Prago tudi češkoslovaški poslanik Seba.

O prihli obiska kralja Karola v Prago podurjajo vsi romunski listi, kako neomane zveze družijo Romunijo in Češkoslovaško in Malo antanto sploh. Današnji »Adevărul« prinaša v zvezi s tem poslanici kralja Karola in predsednika češkoslovaške republike dr. Beneša. Kralj Karol pravi v tej poslanici, da se tem bolj veseli tega obiska, ker poudarja neločljivo enotnost Male antante, politične organizacije, ki je poklicana, da postane vse močnejša in močnejša in ki v tesnem sodelovanju z Balkansko zvezo vodi politiko miru in obrambe koristi svojih članov. — Predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš pa pravi v poslanici: Ustvarili smo v Mali antanti zelo določen politični sistem, ki temelji na osnovni ideji, da si bomo zmerom lahko pomagali z lastno silo in z zaupanjem vase. Dovolj močni smo in želimo, da z vso pravico igramo svojo

Ni pretirano, če rečem, da se v teh težkih časih, ki jih doživlja vsa Evropa, prav na Balkanu kar najresneje dela za dosego čvrstega in trajnega mira. Dokaz tega je tudi moje polovanje v Ankaru.

V zvezi s prihodom predsednika jugoslovanske vlade in zun. ministra dr. Milana Stojadinovića prinašajo vsi turški listi obširne članke, v katerih pozdravljajo šefa prijateljske vlade.

Carigrad, 27. okt. AA. Anatolska agencija poroča: Predsednik jugoslovanske vlade dr. Milan Stojadinović je prispel s svojim spremstvom na poki v Ankaru v Odrin. Dr. Stojadinovića so na železniški postaji v Odrinu sprejeli in pozdravili jugoslovanski poslanik v Ankari, šef zunanje ministrstva in zastopniki civilnih in vojaških oblasti.

lastno vlogo v evropski politiki.

List prinaša tudi izjavo predsednika jugoslovanske vlade dr. Milana Stojadinovića; v njej pravi, da je osnovno načelo jugoslovanske zunanje politike ohranitev prisrčnega prijateljstva z zavezniki in normalnega razmerja s sosedi.

Praga, 27. oktobra. c. Danes popoldne ob 16.45 je na mejno postajo Nikola Titulescu privozil romunski dvorni vlak, v katerem potuje romunski kralj Karol v Prago s svojim sinom princem Mihailom in spremstvom. Vstopilo je češkoslovaško spremstvo za romunski dvor, ki ga vodi češkoslovaški poslanik v Londonu Jan Masaryk. Dvorni vlak je ob 17 odprtel dalje proti Pragi. Kralj Karol je z vsem spremstvom stal v svojem salonu in živahno odzdravljaval veliki množici ljudi, ki se je zbrala ob vsej progi in kralja z navdušenjem pozdravljala. Vsa Praga je že vsa v zastavah in na vseh oknih so velike girlande rož na čast visokega gosta, ki prihaja v Prago tedaj, ko slavi ves narod praznik vstajenja svoje države in mu je leta deset izredna prilika, da se tega praznika veseli obenem z vladarjem zavezniške države Romunije, kar tako lepo dokazuje, da je praznik češkoslovaškega naroda tudi praznik vseh narodov držav Male zveze. Vsi listi prinašajo že nocoj zelo lepe članke v pozdrav vladarju prijateljske Romunije.

„Jugoslovanski prerez...“

Zakaj nemško časopisje noče vedeti, da je Slovenija v Jugoslaviji

Prijatelj našega lista nam piše:

I.

Članek pod gornjim naslovom, objavljen v »Slovencu« z dne 17. oktobra, št. 239, in z dne 22. oktobra, št. 243, ocenjuje poročilo nemških novinarjev v »Völkischer Beobachter«, odnosno v »Berliner Lokal-Anzeiger« in se čudom vprašuje, zakaj sta oba poročevalca popolnoma premočala Slovenijo, v kateri so se vendar častnikarji mudili. Za razlog navaja temu čudnemu molku »Slovenec« tole: Moramo misliti, da hitlerjevska Nemčija smatra Slovenijo še vedno za svoj »Raum«, in za svoj »Kulturboden«, da jo smatra še bolj za »svojo moralno last, kot pa za integralni del Jugoslavije...«

Ta razlog je v celoti pravilen, vendar ni docela izčrpen. Ni samo to, da smatrajo v Nemčiji slovensko zemljo za svoj »Raum« in za svoj »Kulturboden«, temveč Slovenija je Nemcem v raju pravzeto nemško ozemlje, sedaj pod Jugoslavijo deloma poslovanjeno, seveda nasilnim potom, ozemlje, na katero ima zbog tega Nemčija naravno pravico.

Da jo smatrajo za svoj »Raum«, to je že stara stvar, vendar ne v tem smislu, da bi jim mogla mnogo prostora nuditi za naseljevanje njihovega življa, ki se čuti utišen v sedanjih mejah. Za to je Slovenija premajhna. V to svrhu si žele drugih pokrajin, večjih, širnejših... »Wir sind ein Volk ohne Raum« (mi smo narod brez prostorov), to je stalni krik v Nemčiji. V marsikaterem uradu lahko vidite to misel nazorno prikazano s posebnimi zemljevidi, ki nosijo za napis gornje besede. Takšen »Raum« so iskali Nemci med vojno. Kdo se ne spominja, kaj je pisala na primer »Öst-deutsche Rundschau« takoj v začetku svetovne vihere. Z vso resnobo je predlagala: ko zmagamo — o zmagi niso dvomili najmanj — in vklebemo v naše meje severno Francijo, moramo zahtevati, da nam sovražnik preda to ozemlje popolnoma izpraznjeno, brez prebivalstva, da moremo naseliti tamkaj takoj strnjene nemške kmete. In Poljsko ter Ukrajino do Kijeva in Črnega morja moramo izprazniti, da naredimo prostor našim nemškim vselencem. Poljake pa preselimo v Malo Azijo. Tako so si delali prostor in bi ga bili v svoji brezobzirnosti tudi napravili, da je vojna končala malo drugače.

Naša slovenska zemlja pa ima kot »Raum« za Nemce drugačen pomen. Vro znan vsajemu svetu. In že davno. Nemška »Triester Zeitung« ga je leta 1856 na čisto jasen in gol način povedala, piše: Kranjska mora pripasti Nemčiji, ker jo Nemčija potrebuje za svojo zvezo z jadranskim in Sredozemskim morjem. Tako. »Novice« v Ljubljani iz omenjenega leta, ki so mi slučajno pred leti prišle v roke, so zaradi tega ogorčeno napadle tržaški list, rekoč: kje pa je Avstrija?

To je starodavna, sto in stoletna želja Nemcev, da se dokopajo tudi do južnega morja, samo malo čudno je bilo, da je to avstrijski list tisti čas proglasil kot nekaj povsem upravičenega, naravno potrebnega...

V tem smislu je naša slovenska zemlja tudi za današnjo Nemčijo »Raum«, o tem ne moremo prav nič dvomiti, s tem dejstvom moramo računati.

Da Nemci v Rahu smatrajo naše ozemlje tudi za svoj »Kulturboden«, je znano vsakemu omikanu. Manj znana, ali recimo raje naš zavesti manj jasna, da smo temu naziranj v veliki meri krivi sami. Res, ne smemo, in ni treba naprtiti vso krivdo nam samim. Kriva so stoletja in razmere, v katerih smo živeli pod bivšo Avstrijo. Naše učilnice od najnižjih do najvišjih, uradi itd. — vse je bilo na delu, zlasti od jožefinske dobe dalje, da vso našo omiko usmeri nemški nasproti. To ni bila naša krivda. Ali vendar tudi v preteklosti nismo bili brez nobene krivde, niti nismo danes. Da omenimo samo nekaj. Poglejte v naše knjigarnice po naših mestih, naj bodo prav naše narodne ali reki bi nevtalne. Kakšnih knjig vidimo največ v izlozih? Nemških, včasih izključno te. Morda se vmes skriva kakšna slovenska prav sramežljivo, kakor da čuti, da je po milosti božji tu. Poglejte oglase nekih knjigarn, kakšne knjige ponujajo po časopisju? V gotovih strokah izključno le

demške. Saj vendar imamo tudi že zelo lepih in res z vso temeljitostjo obdelanih znanstvenih del, da za neke stroke gotovo ni treba več segati po tuji knjigi. Ali med mnogimi našimi omikanci še danes vlada neko nezaupanje do vsakega domačega književnega dela, bilo to znanstveno ali pripovedno, in vendar je resnica, da marsikatero nemško delo po vsebini in temeljitosti ne dosega domačega. Spretna reklama je tujemu pridobila takšen dober glas, da velja za neomikana, kdor ni prebral ali vsaj imel v rokah take knjige, dokler ne pride človek, ki razkrinka delo, toliko hvaljeno, ki da je položilo temelje čisto novi vedi, razkrinka kot navaden machwerk. Takšnih primerov smo tudi v novejši dobi ob znanstvenih nemških delih doživeli nemalo.

In po naših zasebnih knjižnicah v naših narodnih, res narodnih družinah, česa vidimo največ. Le pogledite. Tu vidite nemške klasike, vidite vsemogoče nemške romane, ali zamašne isčete naše slovenske klasične pisatelje, zamašne novejšje pripovednike, Cankarje, Finžgarje, Preglje... So narodne dame, katerim je Cankar pač znan po imenu, ki pa recimo za Preglja prav nič ne vedo, niti da je na svetu, kam-li, da je kaj spisal... Ali je pretirano? Ne. Ali je izmišljeno? Ne! Izkušeno. Ali se smatrajo zato neomikanim ali manje izobraženim? Nikakor ne! Neizobraženim smatrajo tebe, ki ne veš za ta ali oni roman nemškega romanopisca, čeprav zakonitega. In tednik, recimo s slikami, mesečniki. V marsikatero narodno družino prihajajo še danes razni nemški Gartenlaube, Buch für Alle, Reclams Universum... In ne govorimo o Interessantes Blatt in sličnim. In marsikatera teh družin niti ne ve, da imamo Sloveni tudi ta in oni izvrstno urejani tednik in mesečnik, ki se ne samo lahko ob stran postavi vsakemu nemškemu, ako ga ne nadkriljuje, kar je čisto resnica. In razni publi in neznanoski plitvi nemški »magazine«, katerih vsebina je pod ničlo in katerih vsa mikavnost je za neke ljudi v gotovih slikah še vedno najdejo med nami odjemalcev ter prireajo za Jugoslavijo posebne izdaje. Naj bo, če za Nemce ali v slovenskih družinah je taka drago plačana plitvost pač čisto nepotrebna, ko za dobro slovensko in vsebinsko bogato knjigo ni denarja. Tako domača dobra, toda preskromna sirota ne more čez prag, ker se v hiši in na mizi šopiri prešerna in obijetna tujka. In to v naših narodnih hišah. Ali je potem še čudo, ako Nemci v raju in v Avstriji smatrajo našo zemljo, katero preplavljajo s svojimi knjigami, za svoje prosvetno torišče, svoj »Kulturboden«? In tuje, Nemci, ki se ogledujejo po naših knjigarnah in naših hišah, saj tudi v zasebne hiše pridejo na letovanje, kaj se mu zdi?

Zadnja poročila:

V obleganem Madridu: kaos, lakota, strah...

London, 27. okt. b. Posebni dopisnik »Daily Maila« poroča, da je v španski prestolnici zavladala splošna zmeda. Razpadli so še zadnji ostanki vlade, na svojem mestu pa je ostal samo ministrski predsednik Largo Caballero. Za obrambo mesta ni nobenega enotnega načrta, temveč vsakdo dela na svojo roko kakor hoče. Posameznim poveljnikom je na prosto dano, kakšen način borbe bodo vodili proti enotno nastopajočim nacionalnim četam, ki po skrbno izdelanem načrtu zavzemajo kilometer za kilometrom zemljišča pred špansko prestolnico. Madrid pa se bori sedaj še z lakoto, ker so vse zveze z morjem prekinjene. Na ulicah so neprestano poredi, noči strašne, ker se povsod strelja. Vojaška policija lovi po ulicah milijnike, ki so pobegnili s fronte in se nočejo več vrniti nazaj. Prebivalstvo sploh ne ve, kakšno je stanje na bojiščih. V restavracijah ni mogoče dobiti nobene hrane. Dobi se le še neke vrste golaš, toda ne vsak dan. Komunisti, anarhisti pa še vedno verujejo v možnost obrambe Madrida ter so na svojih mestih.

Po volitvah

»Nacionalna javnost je z nedeljskimi volitvami zadovoljna in v tako težkih okoliščinah izvojevani rezultati so ji v zadoščenje in zadovoljstvo« s temi besedami se je »Jutro« včeraj vrnilo z nedeljske patrolne in skušalo potolažiti svoj zbegani tabor. Priznalo je, da so zunaj razmere težke, ker je bilo pred kratkim 21 županov, vsi do zadnjega iz njihovega tabora, radi nepravilnosti, ponarejanj in goljufij izročeni sodišču, drugi pa so sicer še ostali na svobodi, vendar pa so se ljudem tako zamerali, da jih nihče več ne mara. Zato je »Jutro« svoj tabor počasi pripravljalo na skromnost in na najhuje in mu sedaj v tolažbo povedalo, da so od 97.276 oddanih glasov oni le še dobili 921 glasov, kar jim je še v tako težkih okoliščinah v zadoščenje in zadovoljstvo.

Tako je »Jutro« ugriznilo v grenko jabolko nedeljskih občinskih volitev in pri tem še enkrat skušalo dopovedati, da je bila borba »z njegove strani stvarna in dostojna«. Za koga je prav za prav »Jutro« vodilo »stvarno in dostojno« borbo? Iz njegovega pisanja ni razvidno, saj že nekaj vrst nalo pove, da JNS, katere glasilo je »Jutro«, ni kandidirala in da se sploh ni upala spustiti v borbo. Iz njegove vneme za »gospodarsko smer«, za »delovne ljudi« (za lenuhu se menda ni nihče potegoval) in za »preobrazbo splošne slike naše lepše domovine« ba pa mogli sklepati, da je njegova simpatija na strani gospodarskih list, delovnega ljudstva (ne lenega) in drugih skrivnic »ljudske fronte«, ki je morala biti z bornim uspehom zadovoljna z nacionalno javnostjo vred. Priznava, da je slika naše domovine lepa in vendar si želi, da bi jo »delovni ljudje« in »gospodarska smer« preobrzi. Kako naj se lepa slika preobrzi, da bo ostala še lepa, je skrivnost, ki jo zna razvozljati samo »nacionalna javnost«.

Glasove pa je »Jutro« takole štel: Vseh volilnih upravičencev je bilo 153.751, za JRZ jih je glasovalo samo 70.820 ali 46%, »dočim ostalih 54% ni volilo ali je volilo druge liste«. Tak način poročanja slovenske javnosti prav nič ne razburja, ker ga je od listov iz Kraljeve ulice že vajena, saj so pred tremi leti še mrličje šteli med svoje pristaje, zakaj ne bi letos poskusili dobiti delež tudi pri tistih ki »niso volili ali pa so volili druge liste«. Pa so te številke bolj točno znane. Od 153.751 volilnih upravičencev jih je 921 ali 0.6% volilo liste JNS. 70.820 ali 46% jih je volilo liste JRZ, 7149 ali 4.6% jih je volilo liste JRZ v kompromisu z drugimi strankami, »druge liste« jih je volilo natančno 18.386 ali 11.9%, drugam ni nihče volil, ker jih je 56.495 ali 36.73% volilnih upravičencev ostalo doma. »Jutro« seveda številke tako prikroji, da skrije poraz tiste stranke, za katero je vodilo »stvarno in dostojno« borbo« in ki je bila tudi stvarno in dostojno poražena. Sicer pa — da je le »nacionalna javnost« zadovoljna. Pred tremi leti je bila zadovoljna, ko je praznovala »črni dan punktaške politike«, in je tudi danes zadovoljna, kaj pa tudi hoče, če bi vpila, bi bil njen poraz še bolj viden.

Morda bi s »Jutro« rado tolažilo s »preizkusno« volivno udeležbo. Največjo volivno udeležbo izmed vseh volitev, kar jih je kdaj na svetu bilo, je dosegel Hitler (99%) pa naj »Jutro« pogleda v svoje predale, kaj je o tistih volitvah pisalo. Naj se zadovolji s tem, da se je 0.95% tistih polnoletnih moških, ki zasledujejo politično življenje, izrazilo za njegovo politiko. Za »nacionalno javnost« je to dovolj. — »Jutrova« uvodnik bi ne bil »Jutrova«, ako se v njem ne bi našla prilika udariti po katoliških duhovnikih. Ze pred volitvami je »v stvarni in dostojni borbi« omenilo neki veri sovražen dogodek, ki se je zgodil v rojstni vasi nekega odličnega duhovnika, ki ima precej vpliva na katoliški tisk, kakor bi hotelo reči: »Kaj pa počnete, da se v vaših domačih krajih dogajajo take stvari.« Naj danes pogleda, kako so volile rojstne vasi pravkov JNS, n. pr. Skofja vas v celjskem okraju, kjer sta doma gg. Novčan in Prekoršek ali pa tudi Trbovlje, kjer je doma sam gosp. dr. Kramer. Nikjer v teh krajih ni prodira JNS, čeprav je njen »program« druga vera njenih pravkov. — »Nacionalna javnost« je zadovoljna?

Dva zadovoljna Kranjca

Glasilo slovenskega dela JNS, »Slovenski Narod« in »Jutro«, sta izjavila, da sta z doseženimi uspehi pri nedeljskih volitvah kar gladko zadovoljna. Če je njuna stranka v nedeljo dobila na svoje ime na vsem Slovenskem kar 921 volivcev, je ta zadovoljnost skoraj več kakor pa skromnost tistega berača, ki je bil zadovoljen, da je imel samo eno srajco, pa še tista je bila vsa raztrgana. Zdi pa se, da ta dva lista kot uradni glasili JNS, pristevata sebi v prilog tudi vse glasove, katere so dali skupni opoziciji komunisti, socialisti in Nemci. Priznava, da je vseh teh mnogo več, kakor pa je JNSarjev. Toda v tem primeru sta ta dva zadovoljna Kranjca podobna listemu Crnogorecu, ki je dejal: »Nas Crnogorcev in Rusov je skupaj kar 100 milijonov Nedeljske volitve so na Slovenskem dokazale, da jih ni sicer 100 milijonov, ki so volili z opozicijo, da pa vsa opozicija z jutrovskim priveskom vred ni zmogla niti ene petine vseh oddanih glasov. Če so združeni »napredni« elementi, med katere ta dva lista sedaj pristevata tudi vse uskoke, zadovoljni, da v njihovem imenu izražata svojo zadovoljnost ta dva lista, je to njihova stvar, ki nas prav nič ne briga.

„Slovenski Narod“ šteje vrste naprednega življa

»Slovenski Narod« takole modruje o pomenu JNS v Sloveniji: »Svoje dni (to se pravi pod JNSarsko diktaturo v Sloveniji) je bil napredni življenjski količina, na katero se je lahko zrla s posmehom in ki se jo je lahko preziralo...«

... danes pa (to se pravi, po volitvah, v katerih je JNS dobila samo 1 občno in 921 glasov) je ta življenjski faktor, ki ga more prezirati samo še — slepec in tepec.

Slepec namreč, ki ne vidi, da naprednega življa ni več, in tepec, ki še ne vé, da torej JNS niti preziranja ni več vredna? Ali je takšna razlaga prav, »Slovenski Narod«?

„Pozdrav bratom Slovincem“

O zmagi JRZ v Sloveniji prinaša belgrajska »Samouprava« uvodni članek, v katerem naglašava veliko važnost teh volitev, ki so za državo tolike važnosti prav zaradi tega, ker so JRZ prinesle tako veliko zmago. Na koncu članka pravi list takole:

»Zmaga naše stranke, ki je predstavnik demokracije, in popoln poraz JNS ter drugih ostankov fašizma in reakcije, nam dela veliko veselje ter nam istočasno daje zanesljivo jamstvo, da je reakcija v naši državi za vedno onemogočena. V tem dejstvu je največji in najgloblji značaj teh volitev, zaradi česar danes ne slavimo le strankar-

ske zmage, ampak tudi veliko in značilno zmago novega duha v našem javnem življenju — zmago demokracije. Izid volitev v dravski banovini je najboljši odgovor poskusom nekaterih gospodov iz JNS, ki so skoro pet let tolkli po državljanskih svoboščinah in demokraciji v naši državi ter se obenem predstavljali, češ da so oni predstavniki Slovencev. Sedaj, po taki volilni zmagi je vsej naši državi jasno, da sta dr. Korošec in JRZ edina zakonita predstavnik Slovencev, kateri so se včeraj v tako ogromni večini izrekli za našo stranko in njene kandidate, to se pravi za red, delo in demokracijo. Dobiti 85% glasov v deželi, kjer se je zoper JRZ združila celokupna opozicija, ki ni izbirala sredstev, pomeni nemajhen politični uspeh. Z doseženimi izidi smo več kakor zadovoljni, vsled česar z največjim veseljem pozdravljamo to sijajno zmago velike politične zavesti bratov Slovencev.

★

Čsl. narodni praznik v Belgradu

Belgrad, 27. okt. m. Na predvečer državnega praznika bratske češkoslovaške republike bo tukajšnje operno gledališče uprizorilo nocoj igro »Dalibor«, kateri bo prisostvovala celokupna vlada z notranjim ministrom dr. Korošcem na čelu. Jutri zvečer ob 21 pa priredi češkoslovaški poslanik na našem dvoru sprejem v prostorih češkoslovaškega poslanstva.

Zagrebski župan odslopi

Zagreb, 27. okt. b. Mestni župan Erber je postal ostavko, ki jo je kraljevsko namestništvo s svojim odlokom z dne 12. t. m. sprejelo in razrešilo dolžnosti župana dr. Erberja. Upravo občine je prevzel začasno v roke podžupan Teodor Kaufmann.

Podružnica PAB v Ljubljani

Belgrad, 27. okt. m. Agencija »Jugoslovanski kurir« poroča, da je izšel osnutek statuta podružnice Privilegirane agrarne banke v Ljubljani in Zagrebu. Na podlagi tega načrta, ki ga zdaj proučuje finančno ministrstvo, bosta imeli podružnici v Ljubljani in Zagrebu popolno avtonomijo v svojem delokrogu glede odobritve in razdelitve kreditov. Tri člane upravnega sveta in predsednika podružnice bo imenoval ban dravske oziroma savske banovine, ostale tri pa upravni odbor PAB v Belgradu. Ravnanje in tudi uradništvo bo imenoval upravni odbor podružnice. Podružnica v Ljubljani bo pristojna za ozemlje dravske banovine, zagrebska pa za ozemlje savske, primorske in vrbske banovine.

Profesorji pri prosvetnem ministru

Belgrad, 27. okt. m. Prosvetni minister Stojčević je danes dopoldne sprejel centralni odbor Jugoslov. profsorskega društva, ki mu je ob tej priliki izročil tudi posebno resolucijo, sprejeto na sedanjem zasedanju glavnega odbora profsorskega društva. V resoluciji vodstvo profesorjev naproša prosvetnega ministra, naj že sedaj pozove »prosvetne« oddelke posameznih banskih uprav, da mu stavijo konkretni predlog glede otvoritve novih srednjih šol, ker je redni pouk v dosedanjih »rednih« šolah zaradi prevlekega navala šolske mladine zelo oviran. Ureditev cele vrste stanovskih vprašanj, ki so določena v izdelanem načrtu zakona o spremembah zakona o srednjih šolah, naj se ukazani s posebno uredbo v smislu pooblastil v finančnem zakonu. Pri nameravani spremembi o ureditvi prosvetnega ministrstva pa profesorja organizacija predlaga, naj se pri tem postavijo posamezni nadzorniki za pouk, in to v prosvetnem ministrstvu kakor tudi pri banskih upravah. V resoluciji profesorji naprošajo nadalje prosvetnega ministra, naj se določbe § 83 zakona o srednjih šolah, kjer je predpisanih pet let službovanja profesorjev v notranjosti države, kot predpogoji za nastavitve v Belgradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Skoplju in drugod, ukine, ker se je stalno izgrajeval. Nadalje naj se dovolijo še večji krediti za nove postavitve in napredovanja. Profesorjem naj se dovolji poučevanje na privatnih zavodih. Praktični učiteljski izpiti naj se nagradijo. Profesorji so na zasedanju sklenili, da mora organizacija stopiti v stik z ostalimi uradniškimi organizacijami zaradi skupne akcije za povišanje dražinskih doklad. Končno se je glavni odbor profsorskega društva bavil tudi z vprašanjem enoličnih učbenikov ter je izrazil željo, naj se to vprašanje enkrat reši s pomočjo posebne komisije, ki bi izbrala posamezne učbenike. V nasprotnem primeru pa naj se povrnejo dejanski stroški onim profesorjem, ki so se tedaj udeležili.

Iz veterinarske službe

Belgrad, 27. okt. AA. Premesteni so: za višjega vet. svetnika pri okr. načelstvu v Celju Josip Supar, doslej v Bos. Brodu; za vet. svetnika pri banski upravi v Sarajevu dr. Josip Čeh, doslej pri banski upravi v Ljubljani; za vet. svetnika pri okr. načelstvu v Bugojnu Alojzij Škof, doslej v Ljutomeru; za vet. svetnika pri okr. načelstvu v Gracanici Maksim Šribar, doslej v Celju; za vet. svetnika pri okr. načelstvu v Donjem Lapču Franjo Golar, doslej v Škofji Loki; za vet. svetnika pri banski upravi na Cetinju Viktor Glerija, doslej v Ljubljani.

Za višjega veterinarskega pristava pri sreskem načelstvu v Škofji Loki dr. Leon Kocijan, doslej v bakteriološkem zavodu v Ljubljani; za veter. pristava pri sreskem načelstvu v Ljubljani dr. Franjo Kovač, doslej na Ubu; za veter. svetnika pri sreskem načelstvu v Delnicah Franjo Kojdla, doslej v Daruvaru; za višjega veter. pristava pri sreskem načelstvu v Bajini Baški Vekoslav Štibler, doslej v Kovačicu.

Preizkušnja letalskega napada na Ljubljano

Ljubljana, 27. oktobra.

Ob tričetrti na devet je bila glavna preizkušnja za primer zračnega napada na Ljubljano. Napad je organiziral odbor za obrambo mesta OZAM pod vodstvom g. Turele. Komisija je z grajskega stolpa opazovala učinek preizkušnje. Komisiji so prisostvovali mestni župan dr. Adlešič, zastopniki banovine ter drugih oblastev in organizacij Preizkušnja je pokazala izredno razumevanje prebivalstva, ker so vsi mestni deli, posebno predmestja, pogasili luči. Napad je trajal deset minut. Med preizkušnjo je letelo nad Ljubljano sovražno letalo. Prihodnje dni bo prav tak dnevni zračni napad.

Zemunska vremenska napoved. Toplo. Postopno pooblačenje.

Slovo od ministrskega predsednika dr. Milana Stojadinovića na belgradskem kolodvoru pred odhodom v Ankaru. Desno od dr. Stojadinovića je turški poslanik Ali Hajdar, poleg njega romunski poslanik Guranescu. Levo od dr. Milana Stojadinovića ministri dr. Spaho, dr. Vrbanić in general Marić.

Proslava čsl. narodnega praznika

Razstava češkoslovaške povojne knjige

Današnja proslava češkoslovaškega narodnega praznika bo imela prav poseben namen: pokazati hoče Slovincem bogastvo in vsebino povojne češkoslovaške knjige, leposlovne, znanstvene, bibliofilske, glasbene, dramske, umetniške itd., ter bo v tem oziru nekaj edinstvenega. Že pred meseci se je ustanovil v Ljubljani poseben odbor na iniciativno akademikega odseka jugoslovansko-češkoslovaške lige, ki je neprestano delal ter zainteresiral češke odločujoče kroge o pomembnosti razstave češkoslovaške knjige v Ljubljani. Praški glavni odbor so tvorili poleg predsednika prof. M. Murka, tudi drugi vseučiliški profesorji, tako prof. J. Horák, ravnatelj muzeja dr. Volf, docent dr. Heidenreich in drugi, ki so nabrali pri posameznih založnikih in društvih lepo število nad 2000 povojnih knjig ter jih namenili Ljubljani. Knjige je izbrala komisija, ki so jo tvorili prof. J. Jorák, doc. dr. Heidenreich ter lektor dr. Berkopce, tako, da bo Ljubljana mogla videti res najvišjo in najtehtnejšo knjižno tvorbo bratskega naroda v povojni dobi. Opozarjamo naše občinstvo na to edinstveno in veličastno razstavo lepe knjige, katere otvoritev bo danes, dne 28. t. m. ob 20 zvečer v vseh prostorih Trgovskega doma na Gregorčičevi ulici (poleg banke palače). Otvoritev bo prenašala tudi ljubljanska radijska postaja. Spored otvoritve je sledeči: Pozdravne besede govori predsednik Lige g. dr. E. Stare, nakar sledi otvoritveni govor predsednika akademikega odseka JCL cand. iur. J. Procházka, ter pozdravni govor delegatov. Pravo otvoritveno predavanje pa bo imel urednik B. Borko o poslanstvu češkoslovaške knjige. Po otvoritvi bo ogled razstave.

S to otvoritvijo se bo začel »Češkoslovaški tedne« za časa razstave (do 9. XI. t. l.), v katerem bo sledilo še več predavanj v popoldanskih urah od 6 do 7. Tako bo v okviru tega tedna predaval 30. X. prof. dr. Burian o moderni češki literaturi, 31. X. češkoslovaški učitelj g. Pollak v češčini o češkoslovaški mladinski in otroški knjižnici, 4. XI. urednik B. Borko o Karlu Čapku, 5. XI. režiser Kreft o modernem gledališču, 6. XI. inž. S. Murko o znanstveni knjižnici, ter 7. XI. ob 11 urednik dr. T. Debeljak o Erbeni (ob priliki 125 letnice rojstva). Ena ura 3. XI. bo posvečena tudi recitaciji moderne češke poezije v slovenskih prevodih v uvodno besedo dr. T. Debeljaka o moderni češki literaturi. Opozarjamo na ta kratka predavanja, katerim bo sledilo strokovno vodstvo po razstavi, predvsem vabimo našo akademsko in višješolsko mladino, ki se zanima za češkoslovaško kulturo.

Na posamezna predavanja bomo v dnevnem tisku sproti opozarjali.

V okvirju teh proslav k češkoslovaškemu narodnemu prazniku so še gledališčne prireditve, tako v drami veličastna Langerova igra »Konjaniška patrola«, v operi pa — na zaključku tedna — nova češka opera »Botra smrt« glasbenika Karel, ki obljublja osebno priti na premijero. Tudi radijska postaja bo prenašala par kulturnih predavanj.

Visoko odlikovanje prelata dr. Grivca

Predsednik češkoslovaške republike dr. E. Beneš je ob priliki državnega in narodnega praznika 28. oktobra odlikoval med drugimi z visokim redom Belega leva 3. stopnje tudi ljubljanskega vseučiliškega profesorja, prelata g. dr. Franca Grivca v znak zasluge za njegovo delo na medsebojnem verskem zblizanju slovanskih narodov v smislu velehradskih kongresov. G. češkoslovaški konzul Miniovskij mu bo visoki red izročil danes ob priliki svečane recepcije na češkoslovaškem konzulatu.

Cestitamo g. prelatu k visokemu odlikovanju, s katerim je najvišji predstavnik češkoslovaške republike priznal delo prof. Grivca, zaslužno za spoznavanje slovanskih narodov, zlasti v smislu ideje verskega zblizanja, ki ima svoje središče v češkem Velehradu. Pa tudi sicer je prof. Grivec mnogo pisal o čisto čeških kulturnih dogodkih ter je na pr. njegova studija o Březini (Mističen svet s češkega Parnasa, Kat. Obzorik 1901) veljala v čeških literarnih krogih za prvo in najboljšo kritično razpravo o Březini, ki se je tedaj šele pojavljala ter je bil šele na poti na najvišje mesto v češki poeziji. Pisal je o Masaryku že leta 1915 ter mnogo poročal v češke bogoslovne revije (Museum) o naših razmerah, zlasti pa je sodeloval mnogo z odličnimi prispevki v centralni praški slavistični reviji »Slavija«. Grivčeve knjige o pravoslavju, o svetem Cirilu in Metodu, o razmerju zapadne in vzhodne Cerkve itd. so vse prevedene za češko občinstvo, kjer g. prelat uživa največje spoštovanje kot znanstvenik pa tudi kot borec za lepšo slovansko bodočnost. G. prelat Grivec je tudi predsednik Slovanskega kluba pri slovenskem katoliškem starešinstvu ter dela tudi v tej smeri na medсловanskem kulturnem zblizanju. G. prelato, našemu odličnemu sodelavniku, k visokemu odlikovanju iskreno čestitamo!

P. Ciril Zupan O. S. B. - zlatomašnik

Danes, 28. oktobra, obhaja p. Ciril Zupan, starosta slovenskih duhovnikov v Ameriki, obdan od zastopnikov slovenske ameriške duhovščine, svojo zlato mašo. Že 42 let vodi župnjo Marije Pomočnice v Pueblo (država Kolorado). Njegovo življenje tesno povezano z zgodovino te župnije. Saj so vse zunanje uslanove njegovo delo, ži-

vahno versko življenje uspeh njegovega truda, oče je svoji fari. — Pa ga farani tudi ljubijo in spoštujejo kot svojega očeta. Koliko težav, skrbi in žalosti je ublažil njegov široki nasmeh in dobrota, ki mu sije iz oči. Navzlic visokim letom žari iz njega mladostno navdušenje, ki dela še načrte za bodočnost.

Na farno šolo je poklical benediktinke, ki skoraj sve govore slovensko, zato pa zna še tretji in četrti rod izseljencev slovensko.

Gospod zlatomašnik je bil rojen v župniji Predoslje leta 1862; 19-leten fant je odšel v Ameriko. Za seboj je pritegnil še brata in dve sestrji, vsi trije so sledili njegovemu zgledu in vstopili v benediktinski red.

Ko danes obhaja svojo zlato mašo, se ga tudi domovina spominja, hvalečna za vse ogromno življenjsko delo, katero je vedno ljubezniv in neutrudljiv, opravil med svojimi rojaki.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josel grenfeee«.

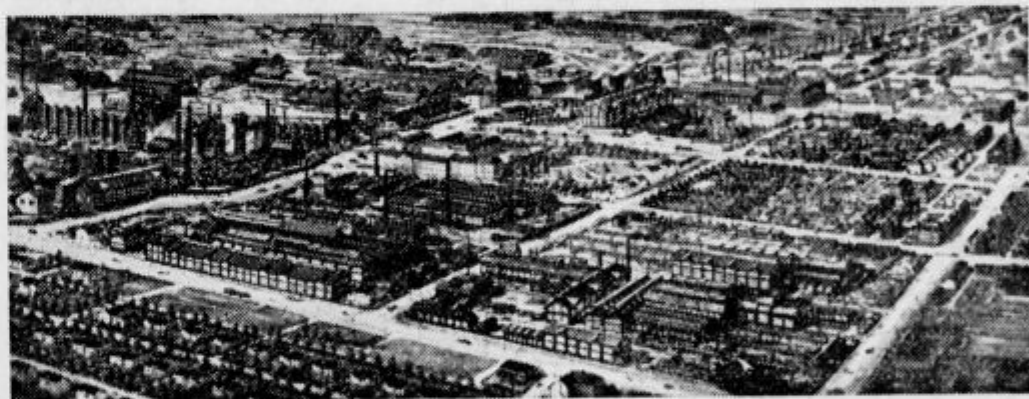
ZOBNA KREMA
za vsakega kadilca

Pogreb g. Julijane Cukala

Pogreb ge. Cukalove na Gomilskem v ponedeljek je pokazal, kako je bila pokojnica priljubljena pri vseh, ki so jo poznali in prišli z njo ali z ugledno Cukalovo rodbino v shik. Pred hišo žalosti se je nabralo ob uri pogreba izredno mnogo pogrebcev. Poleg otrok, ki obklopujejo smrt svoje matere, je prišlo na pogreb tudi 25 duhovnikov in 5 bogoslovcev. Navzoči so bili med drugimi tudi celjski opat g. Jurak, kanonik g. dr. Ivan Zagar iz Maribora in kanonik g. Pavel Zagar iz Nove Cerkve. Mohorjevo družbo sta zastopala ravnatelj, prosv. inspektor v p. dr. Kotnik, in g. prof. Cestnik, vsa dekanjska duhovščina, okoliški trgovci in narodni poslanci g. Pevec ter veliko domačinov. Pogrebne obrede je opravil sin pokojnice, stolni dekan g. dr. Fr. Cukala, ki je tudi daroval za njen dušni pokoj sv. mašo. Pred hišo žalosti in ob grobu je zapel v slovo domači moški pevski zbor. Ob odprtem grobu so se od pokojnice poslovili domači župnik g. Šaller, bogoslovec g. Skorjanc, nakar se je stolni dekan g. dr. Cukala lepo zahvalil vsem za lepo udeležbo in za naklonenost, ki so jo izkazali pokojnici na njeni zadnji poti.

Na češkoslovaških Jesenicah

Vitkovice, v oktobru.

Skoraj neslišno hihi brzec iz osrčja Moravske čez krasna polja v industrijsko zemljo — Slezijo. Človek bi ne mogel pričakovati, da leži za temu plodovitimi polji in za močvarami, ki se pojavijo tik pred Moravsko Ostravo, in po katerih brodijo že gališke štokrke — drugo največje evropsko industrijsko središče: Slezija, ki so si jo razdelile Češka, Poljska in Nemčija, ko se sredi ravnine prikažejo stotine tovarniških dimnikov vitkoviške železarnice, ki je največji skupni železarski kompleks v Evropi, prispe vlak polagoma na postajo fisočletnega selišča, v umazano Moravsko Ostravo.

Moravska Ostrava je z vsemi okoliškimi selišči, po izgledu in po življenju, tipično industrijsko mesto, umazano od industrijskih saj in lahko po svojem večernem življenju. Majhni in bradati ljudje mu dajejo že izraz bližnje poljske meje. Danes šteje do 130.000 prebivalcev.

Tu ob Moravski Ostravi obratuje eno največjih svetovnih železarn — tvornica Vitkovice, ki je po obsežnosti največja v Evropi. Danes zaposluje v svojih železarskih in premogokopnih obratih nad 22.000 delavcev, v dobi najboljših konjunkture je tu delalo tudi 32.000 kovinarjev in rudarjev. Železarna v Vitkovicih je praznovala pred leti 100-letnico ustanovitve. Zrasla je tako rekoč na premožu in železu bogate zemlje, na mestu in v bližini. Že tam v davniini so poslovali v tej zemlji primitivne kovaške delavnice, ki so se polagoma pomikale ob Ostrovici v trikot med Odro in Ostrovico. Nastanek vitkoviške železarn je torej podoben nastanku jeseniške industrije; pri obeh sloji v ozadju stara železarska obrt ob žilah železne rude. Bog pa je Slezijsko zemljo obdani še z ležišči izvrstnega premoga, kar je omogočilo razvoj industrije do tako ogromnega obsega.

Vitkoviške železarnice imajo obseg celega mesta in teko skozi tovarno široke ulice. Ves obrat sestoji iz več velikih tvornic in je zgrajen v obliki, ki je nismo vajeni. V tovarniških kompleksih so med industrijskimi lopami lepi parki z rožami in drevedori, po katerih imajo svoje domovanje celo divji zajci, ki jih brnenje strojev nič ne plaši. Izredna snažnost, odlični red na vseh prostorih kažeta, da običajna navlaka v industrijah le ni nujna. Med tovarniškimi objekti vozi na stolne lokomotive, saj znaša dolžina vseh železniških prog vitkoviške železarn skupno z ozkolirnimi nad 600 km. Vsak tovarniški objekt je vevlovornica zase in so temu primerno oskrbljene tudi socialne in varnostne naprave. Vsak objekt ima svojo ambulanco in svojo kopalnico za delavce, kjer dnevno posluje tovarniški zdravnik. Kljub velikanskim obratom je radi snage in reda, ki ga

vzdržuje delavstvo, in radi intenzivnega dela varnostnih oddelkov, nesreče, reducirane na minimum. Obiskovalca zadivijo tudi ostale socialne ustanove podjetja. Velikanski ambulatoriji, bolnišnice, kuhinje in tovarniški konzumi dajejo delavstvu vse ugodnosti. Tovarniški konzum prodaja živila za 28% ceneje od ostalih trgovin, zato so svobodne trgovine proti njemu, delavstvo pa strumno ščiti svoje dobro. V tovarniški kuhinji dobi delavec tudi za naše razmere zelo poceni hrano. Delavski domovi, kjer stanuje delavstvo, ki odhaja na svoje domove v okolico le ob sobotah in nedeljah, prikazujejo prijetno domovanje in izreden red. Delavske kolonije, posebno »Jubilejna«, so grajene izven mesta. Vsaka delavska družina ima svoj vrtiček, veliko delavcev pa je že zgradilo svoje domove, kar je cilj delavcev in tovarne. Za mlado delavsko generacijo so postavljene posebne tovarniške šole z internati, kjer se vzgaja mladina strokovno. Izobražen delavec je parola tovarne in cilj nove dobe, ki bo prelomila s tistimi škodljivimi političnimi hujskarijami, ki ogrožajo delo in podjetnost, in rušijo eksistenco revnega ljudstva.

Značilen je tudi sprejem delavstva, ki se tu vrši že več let preko psihotehniškega urada. Na tem uradu si vsak delavec tako rekoč sam napiše izpričevalo, za katero delo je sposoben. Ta način se je obnesel tudi v pogledu zmanjšanja nezgod, ker doka vsak le ono delo, za katero je sposoben. Taka preizkušnja je posebno nujna za voznike žerjavov, ki jih je v tovarni nad 700. Delovni sistem je tu tak, ki ga zahtevajo prilike in ki ga zahteva napredek in obstanek podjetja. Plačuje se samo delo. Delavstvo sodeluje s podjetjem vsestransko. Racionalizacija je razvita do vseh potankosti, kar je omogočilo podjetju ponovno zaposlitev delavstva, ki je bilo v letih krize odpuščeno v desetletjih. Danes zopet prihajajo naročila iz vseh držav. Velikanski objekti so pravkar izvršili ogromne mostne konstrukcije za rusko vele-reko Dnjestr. V tovarni je tudi lastna tiskarna, lastna izdelovalnica obk, obutev, celo izdelovalnica metel, ki jih tovarna potrebuje na tisoče. Po teh oddelkih delajo v prvi vrsti invalidi.

Ako pogledamo iz tega železarskega kolosa na naše Jesenice, moramo nuno in neizbežno želeli izpopolniti naše železarn v vseh racionaliziranih pogledih, če nečemo, da bo izgubila v morju cenene produkcije vevlovornice, ki so se racionalizirale najprej do vseh potankosti in šele potem bile v stanju nuditi delavstvu boljši obstanek. Veseliti nas pa more dejstvo, da je jeseniški kovinar glede plače v isti vrsti s kovinari svetovne industrije. Skupno delo bo ohranilo pridobljeno eksistenco in jo bo še izboljšalo — skupno delo.

A. Kuhar.

Danes premiera v KINU UNIONUI

Ljubavni roman lepe vasitanke in mladega študenta!
Krasne pokrajinske slike in lepi narodni običaji!
PROSLAVA SV. CECILIJE

Film lepote in globokih, plemenitih čustev!

Lepa glasba in petje!

Dekle iz Schwarzwalda

Maria Beling, Hans Soehner, Walter Janssen

Strašna avtomobil'ska nesreča

Ljubljanski trgovski potnik ubit, šofer težko ranjen

Ljubljana, 27. okt.

Na Dolenjskem v bližini Šmihela pri Novem mestu se je danes dopoldne okoli 10 pripetila strašna nesreča, katere smrtna žrtev je trgovski potnik Ferdinand Martin, uslužben pri tvrdki Samec v Ljubljani, težko ranjen pa je šofer Anton Srebrnič od iste tvrdke. Martin in Srebrnič sta davi potovala po Dolenjskem po poslovnih opravkih. Ko je avto zavil na strmi ovinek v občini Šmihel-Stopiče, je zavozil na strm klanec, na katerem je avtomobilu nenadno odpovedala zavora. Šofer ni mogel avta ustaviti ter je avto zavozil čez cestno škarko in padel kakšnih 15—20 m globoko v prepad kraj ceste. Avtomobil se je popolnoma razbil. Pod ruševinami pa sta obležala oba potnika. Ko so prihiteli ljudje na pomoč, so izveleki izpod ruševin avtomobila težko ranjenega Srebrniča, Martin pa je bil že mrtev ter se je očitno takoj pri padcu ubil.

Srebrniču je domači zdravnik takoj nudi prvo

pomoč. Ranjen je bil na glavi in po životu. Naložili so ga nato na avtobus ter ga okoli poldne pripeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer so ga popoldne operirali zdravniki. Srebrničevo stanje je zelo resno.

Pokojni Martin Ferdinand je bil star 54 let ter je stanoval na Tržaški cesti 29. Zapuščal vdovo in dve napol odrasli hčerki. Pri tvrdki Samec je bil zaposlen že 26 let. Bil je izredno zmožen in zanesljiv uslužbenec ter zelo spreten v kupčijah. Tudi tvrdko Samec je z njegovo smrtjo prizadela težka izguba. Njegovo truplo najbrže prepeljejo v Ljubljano, čas pogreba pa še ni določen.

Težko ranjeni Anton Srebrnič je star 25 let ter je pri tvrdki Samec stopil v službo šele pred kakšnimi 14 dnevi. Srebrnič je namreč goriški begunc, vendar pa je imel dovoljenje za zaposlitev v naši državi.

Užaloščeni družini Martinovi izrekamo ob tej strašni nesreči naše iskreno sožalje! Naj pokojnemu sveti Večna luč!

Zakon o ureditvi veterinarske službe je nujno potreben

Z letnega občnega zbora živinozdravniškega združenja v Zagrebu

V banski palači na Markovem trgu se je vršila tri dni trajajoča letna skupščina jugoslovanskih živinozdravnikov, kateri je prisostvovalo okoli 200 živinozdravnikov, med temi nekaj iz Slovenije, še več pa Slovencev, nameščenih v južnih krajih naše države. Drugi dan zborovanja je imel predsednik združenja vet. Gec daljše predavanje o aktualnih vprašanjih, v katerem je obrazložil nujnost, da se uzakoni že več let pripravljeni zakon o ureditvi veterinarske službe. Živinozdravniška stroka se bo lahko bolj socializirala in živinorejce bo lahko dobil dobro strokovno in ceneno pomoč. Glede novo ustanovljene veterinarske fakultete v Beogradu se je predavatelj postavil na stališče, da ji je potrebno nuditi vso podporo, da se bo lahko sedaj razvijala. Jugoslaviji je potrebnih še okoli 2000 živinozdravnikov. Živinozdravnikom je potrebno omogočiti v posameznih panogah specializacije, tako predvsem v bakteriološki službi, v vet. službi, na eksportnih klavnicah, nadalje so potrebni specialisti za tržno nadzorstvo, specialisti na žrečarnah in ergeljah. Veterinarje, ki so se za posamezne panoge specializirali, je potrebno

prvenstveno postaviti na odgovarjajoča mesta. Če se bo v bodoče razprejanje po tem načelu vršilo, ne bomo doživljali anomalije, je dejal predavatelj, da na pr. danes bakteriologi z mnogoletno bakteriološko službo zapuščajo to panogo. Produkcijo seruma naj ima v svojih rokah prvenstveno država, ki bo lahko nudila živinozdravnikom ceneno cepivo. Pri koreferatu so se omenjale tudi razmere v kamniškem okraju, kjer se je prepuščalo živinozdravniške posle lajkam. Popoldne je bil za udeležence kongresa v Kinu Croatia predvajan lep film o golubaški mušici, komarju, ki napada v južnih krajih živino in vsled katere vsako leto pogine več tisoč glav živine in drobnice. Ta kulturni film je bil napravljen na pobudo in s sodelovanjem članov združenja. Zvečer je bila svečana predstava v gledališču in v nedeljo dopoldne je bil kongres končan.

Ali ste že
poravnali naročnino?

Drobne novice

90 letnica vzornega moža

Danes praznuje na Viru št. 24 pri Domžalah, 90-letnico svojega življenja splošno spoštovani in ugledni g. **Simon Kerč**, posestnik in čevljar-ski mojster. Jubilant je kljub svojim visokim letom še vedno čil in veder ter more s ponosom pokazati na svoje številne uspehe, ki si jih je v življenju pridobil s pristno slovensko poštenostjo, značajnostjo in marljivostjo. Bil je z vsakim ljubezniv ter si je pridobil v bližnji in daljni okolici mnogo spoštovalcev in prijateljev. Na svojem posestvu je bil dolga leta dober in vzoren gospodar, obenem pa tudi sposoben in vreden čevljar-ski mojster. Celo vrsto let je bil tudi član občinskega odbora. V svojih številnih javnih funkcijah je pokazal veliko sposobnost in splošno razumevanje ter je znal vedno varovati javne interese in koristi vse občine. Umevno je torej vse spoštovanje, ki mu ga izkazujejo ljudje.

Jubilantu je umrla žena pred 13 leti, posestvo pa oskrbuje njegova dobra in pridna hčerka Rozalka, ki v redu skrbi za svojega dobrega očeta. Jubilant je bil dolga leta naročnik na »Slovenca«, na »Bogoljubu« in »Domoljubu«. Gospodarske razmere pa so ga zadnja leta prisilile, da ima naročen sedaj le »Domoljub«.

Zasluznemu in priljubljenemu jubilantu želimo, da bi dočakal skrajno mejo človeškega življenja v vsem zdravju in duševni vedrin! Še na mnoga leta!

Svoji k svojim!

Za pranje perila uporabljajte vedno le res domače izdelke! To je

PERION

pralni prašek — naš slovenski izdelek.

Koledar

Sreda, 28. oktobra: Simon in Juda, apostola, Cirila, devica.

Osebnosti

Českoslovaška odlikovanja. Českoslovaški konzulat dovoljuje si Vam naznaniti, da je Predsednik Českoslovaške republike odlikoval z redom Belega leva III. stopnje gospoda prelata dr. Franca Grivca, univ. prof. v Ljubljani; z redom Belega leva IV. stopnje so odlikovani: Božidar Borko, pisatelj in urednik v Ljubljani; dr. Alojzij Visenjak, odvetnik in predsednik Jugosl.-čsl. lige v Ptuj; dr. Simon Dolar, direktor gimnazije in predsednik Jugosl.-čsl. lige v Kranju; Ivan Knop, finančni svetnik v Mariboru; dr. Anton Dolar, profesor v Mariboru; z redom V. stopnje: dr. Davorin Senjor, sodnik v Mariboru; inž. Frant Emmer, višji stavbeni svetnik v Kranju; Janko Oromer, profesor v Celju.

Poroka. V Gor. Petrovcih v Prekmurju sta se poročila 26. oktobra g. Ludovik Hall in gđc. Marija Landi Mlademu paru želimo obilo sreče in blagoslova!

Življenje je kratko in zdravje nestalno!
Če Vam je le mogoče, pijte čim bolj pogosto našo najboljšo in najbolj zdravo prirodno mineralno vodo
ono z rdečimi srci na etiketi,
RADENSKO!

— Nove pridobitve za naš tujski promet. Logarjevi dolini je bila končno po nešteti intervencijah in prizadevanjih Tujsko-prometne zveze v Mariboru priznana ugodnost po § 11 železniške tarife, in sicer od 1. novembra 1936 dalje. Kakor znano, imajo po tem § vsi obiskovalci po 7-dnevem bivanju brezplačen povratek po železnici, morajo pa kupiti pred odhodom pri PUTNIKU ali na kolodvorski blagajni potrdilo o bivanju, ki stane 2 Din. Inozemci tega potrdila ne potrebujejo in je merodajen le dan prestopa državne meje, ki je vpisan v potnem listu. Obenem je ministrstvo za promet razširilo vozne olajšave tudi na obisk novih domov na Pohorju, in sicer: za obisk Hotel-penzijona »Lobnica« na Smolniku pri Rušah in Koče na Kremžarjevem vrhu. S tem so odpravljene hudi nedostatk v našem tujem prometu na štajerskem in je naši neumorni Tujsko-prometni zvezi na tem lepem uspehu prav iskreno čestitati. Velika zasluga pa gre tudi našim zastopnikom v vladi, ki so podprli prizadevanja Tujsko-prometne zveze.

Volitve jeseni Lutz

— Jugoslovansko novinarsko združenje — sek-cija Ljubljana, bo imela v četrtek 29. oktobra t. l. ob 14. v kavarni Emona, I. nadstropje, svoj izredni občni zbor. Dnevni red: Novinarska razstava in slučajnosti.

— Dolenjske Toplice se s 1. novembrom zapro in ostanejo preko zime zaprte.

— Prepovedan tisk. Službene novice št. 247 objavljajo, da je drž. pravdnost v Zagrebu prepovedala prodajati in razširjati št. 3 tiskopisa »Zlatni vijek« in letaka pod naslovom »Hrvat, Zagrebčan«, ki je bil tiskan v tiskarni »Merkantile« v Zagrebu.

— Zakon o lovu s številnimi uredbami, pravilniki, razpisi in obsežnim komentarjem je pravkar izšel v samozaložbi gđ. gozd. insp. inž. Šivica in ban. tajnika Znidaršiča. Knjiga, ki obsega VIII + 327 strani srednje oblike, se dobiva pri imenovanih avtorjih v Ljubljani, Nunska ul. 19, in stane v platno vezana 76 Din, v trd karton vezana pa 64 Din, s poštnino 3 Din več.

— Straža v viharju je izšla. Vsebinska 5. številka Fronta Moskve, Tvojim vernim se življenje spremeni ne pa uniči. Naše poklicno delo, Kaj vse Slovenci nismo, Protikomunistična fronta je nujna. Poglavitje iz zgodovine nafte, Individualizem, Kolektivizem in krščanska-socialna akcija. Knjige. Statistika tiska v CSR na razstavi v Rimu, Njegov pogled na svet, Besede in dejstva, Akademiki

Kristusu Kralju. V srednjišolski rubriki pa so se oglasili mariborski učiteljstveniki. Naroča se v upravi Straže v viharju, Ljubljana, Miklošičeva c. 5. Dobi se tudi v trafikah.

— Za zahvalno nedeljo priporočamo cerkvenim zborom: 1. Grum A. Tebe Boga hvalimo za mešani zbor, 12 Din; 2. Kimovec Fr. Trije spevi za javno službo božjo za mešani zbor 15 Din. V tej zbirki se nahaja tudi »Hvalnica«, ki se izobno porabi kot zahvalna pesem; 3. Lavtižar Jos., Tebe Boga hvalimo za mešani zbor 10 Din; 4. Premrl St., Tebe Boga hvalimo za mešani zbor 4 Din; 5. Foerster A. Tebe Boga hvalimo (po Haydnovi zahvalnici) za mešani zbor, 4 Din.

— Pri lenivosti črevesa, kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa odstranjuje naravno »Franz-Josefov« grenka voda zaprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da redna poraba »Franz-Josefove« vode izobno urejuje funkcije črev.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15.485, 25. V. 35.

— Huda nesreča v Grobljah. Včeraj so pripeljali v ljubljansko bolnišnico 36 letnega misijonskega brata in kovača Alojzija Dovjaka iz Grobelj pri Domžalah. Dovjak je dopolne varil železno cev, ki pa je nenadno eksplodirala. Pri eksploziji je presekalo Dovjaka desno nogo, na desni strani pa mu je presekalo žilo veno. Dovjakovo stanje je skrajno resno.

— Nesreča pri delu. V ponedeljek se je v vasi Poljane pri Novem mestu prevrnil voz na 32 letnega dninarja Mihaela Urbančiča. Urbančič je obležal pod vozom nezavesten, ker je dobil nevarne poškodbe na glavi. Do včeraj popoldne se Urbančič še ni zavedel. Bil je prepeljan v ljubljansko bolnišnico.

— Voz povozil otroka. V vasi Ladja pri Medvoda je včeraj povozil neki voznik eno leto staro delavčevga sina Franca Vebra. Kolo je strlo otroku levo nogo.

— Prijet kazenski begunc. Nekje na Štajerskem so orožniki prijeli potepuha, ki se je sicer legitimiral z delavsko knjižico, vendar pa se je orožnikom zdel zelo sumljiv. Orožniki so ga poslali ljubljanski policiji, ki mu je pretila kasti. Spoznala je, da je aretiranec dolgo iskani vlomilec Jože Zakrajšek, ki je pobegnil iz mariborske kaznilnice ter se nato klatil po deželi in se preživljal s tatvinami. Nekemu svojemu oddaljenemu sorodniku je ukradel delavsko knjižico ter se izdajal pod tujim imenom. Zakrajšek je osumljen tudi vlom v Begunjah pri Cerknici, kjer je bilo ukradenega za 20.000 Din blaga. Ta vlom pa dosedaj še ni pojasnjen. Policija je uvedla proti Zakrajšku zelo natančno preiskavo.

Ljubljana

— Vredstvo policije je začasno prevzel višji policijski svetnik g. Pestevšek, ker je dosednji upravnik policije premeščen v notranje ministrstvo v Belgrad ter se je že poslovil od osebja in urada. Novi upravnik ljubljanske policije še ni imenovan.

— Klub železnikarjev JRZ sklicuje odborniško sejo za 30. t. m. ob 16. v hotelu Miklič — Lovska soba. Udeležba zaupnikov s proge nujna.

— Združenje trafikantov sporoča vsem svojim članom in članicam, da je umrla tovarišica Klaunder Amalija. Pogreb bo danes ob pol 5. iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu. Prosimo vse tovariše in tovarišice, da se pogreba polnoštevilno udeležijo.

KINO
Današnji sporedi

UNION
Premiera! MARIA BELING
Dekle iz Schwarzwalda
WALTER JANSEN, HANS SOHNKER

SLOGA
Na splošno željo navdušenega občinstva podaljšano

Zlati kodrčki SHIRLEY TEMPLE
Predstave ob 16, 19 in 21 uri

— Otroci razbijajo šipe. Že marsikateri stanovalci ali hišni gospodar je imel veliko jeze in strošek zaradi šip, ki so mu jih pobili objestni otroci. Posebno trpe zaradi tega nekateri stanovalci hiš na Mestnem in Starem trgu. Hudomušni paglavci se namreč na grajskem hribu vadijo v metanju kamenja ter pobijajo okna na stanovanjih nižje ležečih hiš. Pri tem pa merijo kakor za stavo. G. Ivan Jaklič, žel. uradnik v pokroju z Mestnega trga 8, se nam je prišel pritožiti, da so mu te dni paglavci pobili s kamenjem kar 5 šip v drugem nadstropju. Jaklič in njegovi so imeli občutek, kakor da so obstrlejevani z Gradu. Pa to se ni zgodilo prvič, temveč se je to dogodilo že večkrat poprej. Policija pa je pri tem početju popolnoma pasivna, kar je seveda umevno, ker je težko loviti paglavce po grajskih strminah. Vendar bi bilo dobro, ako bi od časa do časa stopil kakšen stražnik na Grad in tam ujel kakšnega poredeža, kar bi bilo za strašilo drugim.

— K enkratnemu brezplačnemu poizkusu vabim vsakogar, ki mi zaupa svoje govorne motnje. Sprejemam na domu, Cesta na Loko 2, vsak četrtek dopoldne. Matilda Podkrajšek, strok. učit. gluho-nemih v Ljubljani.

— Za Bartolovo družino iz Drage so zbrale gospe v Jožetišču na Poljanski cesti obloko, perilo, obutev in nekaj denarja. Iskrena hvala!

— Dve tatvini. Policija je dobila prijavi o dveh tatvinah. V skladišče tvrde Obnove na Smartinski cesti za viaduktom, je vlomil v eni prejšnjih noči neznan vlomilec, ki je moral dobro poznati razmere v skladišču. Odnesele je več orodja, med drugim tudi dve cirkularni, tako da trpi tvrda 1000 Din škode. — V frančiškanski cerkvi pa je bila ukradena neki ženski aktovka, v kateri je imela črno usnato listnico s 700 Din gotovine, dalje legiti-macijo, čepico in razne malenkosti.

— Prijet tat koles. V Šiški je bil zasačen v ponedeljek 22-letni Gašper U. ravno, ko je hotel ukrasti tuje kolo. Gašper se je hotel že odnehati, pa so ga drugi kolekarji prijeli in odneali na policijo. Gašper je zelo nevaren tat, prijatelj tujih koles, krade pa tudi druge stvari. Sploh se preživlja izključno na nepošten način. Kar izkupi za ukradeno blago, porabi zase ali pa zavravi v družbi z mamlarnimi dekleti. Gašper je bil izročen sodišču.

Maribor

— Jugoslovansko-českoslovaška liga in Češki klub prirediti v počastitev českoslovaške narodnega praznika drevi, ob 8 zvečer, v spodnji dvorani hotela Orel slavnostno akademijo. Na sporedu je govor in pevске ter godbene točke. Po akademiji je prosta zabava. Vstopnine ni. Prijatelji jugoslovansko-česke vzajemnosti vljudo vabljeno!

— Letalski napad v Mariboru. Včeraj popoldne je Maribor imel nenapovedan letalski napad. Okoli 13.45 smo nenadoma začeli tuljenje siren tovarn in biti plat zvona. Policija je začela spravljal ljudi z ulice in cest pod varna skrivališča hišnih obokov. Okrog 14 so priletela iz Zagreba letala, metala bombe na Kralja Petra trgu, na dravski most in okrog železniških delavnic. Na Glavnem trgu se je pojavil požar, ki so ga mariborski gasilci v rekordnem času pogasili. Po napadu so se letala razdelila v dve skupini; Prva skupina je odletela proti Ptuj, druga pa proti Rušam, kjer je napadla tvornico in elektrarno v Fali. V Mariboru je nastopilo tudi vojaštvo s topovi in strojinicami. Izobno je delovala tudi obvestilna služba in so bila letala signalizirana v Mariboru, čim so se pojavila v Pragerskem. Na Kralja Petra trgu so poizkusili tudi bombe s strupenimi plini in s plinom, ki povzroča solzenje.

— Ljudski oder otvarja sezono in stopa zopet v novo življenje. Kot otvoritvena predstava bo šla tokrat čez oder v nedeljo, 8. novembra, ob 17 uri popolnoma nova Jalenova drama »Grobovi«. Igra je posneta iz resnične narodnega življenja ter nam bo služila spominu mrtvih, katerega obhajamo v mesecu novembru. Vstopnice se bodo dobile od nedelje dalje v Cirilovi knji-garni na Aleksandrovi cesti.

— Seja mariborskega občinskega sveta bo prihodnji petek, dne 6. novembra, ob 18 v mestni posvetovalnici.

— Avtobusi na praznik Vseh svetnikov. Vodstvo mestnega avtobusnega prometa javlja, da bo v nedeljo na dan Vseh svetnikov zadostno število avtobusov na razpolago, tako da bo omogočen obisk pokopališč v vsakem času. Predprodaja voz-nih listkov se bo vršila od 12 ure dalje na Glav-nem trgu. Voznina v eni smeri 3 din, v obeh smereh 5 din.

— Naprednost, reg. pomožna blagajna v Mariboru. Kakor se nam sporoča, je predložil likvi-dator »Naprednost« obračun in načrt razdelitve vsega razpoložljivega imetja. Vsak prizadet član-upnik bo posebej obveščen o nanj odpadajoči kvoti, ki se mu bo obenem nakazala.

— Mesto zajca — človeka. Lovskemu pazniku Francu Canjku se je na lovu, katerega je v svojem lovišču priredil lovski najemnik Ivan Köllner, dogodila nenavadna nesreča. V času lova je ob robu gozda sedel tesar Franc Pečnik. Slišal je lajanje lovskih psov in nekaj strelav. Kar naenkrat je padel strel, ki ga je zadel v hrbet in ga težko poškodoval, da so ga morali prepeljati v bolnišnico. Ko je lovski zakupnik opazil ne-srečo, je lov takoj ustavil in poklical krivica, ki je nesrečo zakrivil, naj se javi. Storičec se ni hotel izdati, vendar so kmalu ugotovili, da je Franc Canjko tisti, ki je človeka zamenjal z zajcem. Orožniki, ki so zadevo prijaviili oblastem, so ugotovili, da Canjko ni imel predpisane lovske karte.

— Nevarna nezgoda v tovarni. V Ježekovi tovarni v Melju se je razletelo pri brušenju smir-kovo kolo ter so drobci zadeli delavca Martina Kranjca s tako silo v glavo, da mu je počila lo-banja. Reševalci so ga prepeljali v bolnišnico.

— Nevaren pustolovec za zapah. Pred me-secem dni je vzbujal po mariborskih ulicah po-zornost fantastično našim mladim možem, oblečen v nekakšno operetno rusko kozoško uniformo. Kar na mah je postal »lev« mariborske prome-nade in plesnih lokalov, zmešal je marsikateri lepotic glavo in prililjenost se je znal sukati okrog manic, da si je v nekaj dneh ustvaril naj-lpše zveze. Bile so pa to samo spretno nastav-ljene limanice za sleparstvo, ki mu ga je pa pre-prečila čuječa mariborska policija, ki je »leva« spravila na varno. Izgovarjal se je, da je pobeg-nil iz Avstrije zaradi hitlerjevske propagande, vendar so ga kljub temu obdržali v zaporu, ob-enem pa vprašali avstrijske oblasti, kako je z njim. Iz Salzburga je sedaj prispelo poročilo, da je padel policiji v roke prepreden slepar. 29 letni zavarovalni agent Josef Kalschmid, ki ga iščejo oblasti v Salzburgu zaradi številnih sleparij. Tu-di je oženjen, kar je v Mariboru dekletom pre-vidno zamočal. Te dni ga bodo izročili avstrij-skim oblastim.

— Vlom v pisarno Zadrzne zveze na Miklo-šičevi ulici. V ponedeljek zvečer je bil izvršen vlom v Zadrzne zvezi na Miklošičevi ulici. Vlo-milec je moral imeti ključ od pisarne in biti zelo dobro informiran, kje je blagajna. Našel je brez dolgega iskanja v železni blagajni gotovino. Okra-del je pisarno za 4566 din. V omari je našel še tri knjige, katere je tudi vzal. Ko je odšel, je za seboj pisarno zaklenil. Vlom je opazila včeraj zju-traj uradnica Elza Krašovec, ki je prišla prva v pisarno.

Celje

— Proslava Cankarjeve 60-letnice v mestnem gledališču. V petek, dne 30. oktobra bo v celjskem mestnem gledališču proslava 60-letnice rojstva pi-satelja Ivana Cankarja. Slavnostno besedilo bo go-voiril g. prof. Franca Koblar iz Ljubljane, nato bo pa ljubljanska drama uprizorila Cankarjevo komedijo »Za narodov blagor«. Prireditelj je abonma. Predprodaja vstopnic v Slomškovi tiskovni zadrugi.

— Sestanke apologetičnega odseka DMK bo drevi ob pol 8. uri. Na dnevnem redu je predava-nje: Ruska družina.

— Regulacija Savinje in Ložnice. Regulacija Savinje pri Tremerjih izredno lepo napreduje in je sedaj zaposlenih pri regulacijskih delih nad 300 delavcev. Dela hitro napredujejo, za kar se imamo zahvaliti izredno lepemu vremenu. Tudi zadnje de-ževno vreme ni regulaciji Savinje nič škodovalo. V večjem obsegu so se začela zopet regulacijska dela na Ložnici, in sicer iz kreditov v znesku 170 tisoč dinarjev, ki jih je dala na razpolago kr. ban-ska uprava v Ljubljani. Sedaj je zaposlenih pri re-gulaciji Ložnice okrog 50 delavcev.

— Tečaj za rezervne častnike. Komanda mesta bo priredila v času od 2. novembra do 28. decem-bra t. l. tečaj za rezervne častnike, in sicer skupaj 17 predavanj. Predavanja so namenjena prvenstveno onim častnikom, ki se pripravljajo za izpit za kape-tana. Udeležiti pa se morejo teh predavanj tudi ostali rezervni častniki. Točen program predavanj je razviden z razglasa, ki je nabit na uradni deski. Informacije morejo zainteresirani dobiti pri voja-škem oddelku mestnega poglavarstva, odnosno pri pododboru UROIR v Celju, kamor naj se tudi, in sicer najkasneje do 30. t. m. javijo vsi, ki se žele udeleževati predavanj.

— Kino Metropol. Danes ob 18.15, 20.30 »Noč na Donavi« in najnovejši Foxov tečnik.

— Foxterier, ki slihi na ime Ilo, je utekel ter se najhitreje naproša, da odda istega proti dobri na-gradi v vili »Westen«, Celje-Gaberje.

Ptuj

— Avtomobilska nesreča. V soboto, 24. t. m. okrog 14 se je pripetila v Ptuj avtomobilska nesreča, ki bi kmalu zahtevala mlado človeško življenje. Po državni cesti proti Ptuj je privozil iz Ormoža to-vrni avto, last trgovec Ignac Lackenbacherja v Belovarju. V kabini je sedel sofer Josip Perlička, ki je vodil avto. Pred trgovino Erbus na Ormožu cesti, kjer se cepi Nova cesta, je prišel z desne strani 11-letni učenec ptujke gimnazije Franc Ko-dela, ki stanuje pri družini Serona v Novi cesti. Kodela, ki je hotel v istem hipu z naglico presekati državno cesto pred avtomobilom, bi se zaletel na-ravnost v osredje avtomobila, ako ne bi sofer pravčasno opazil preteče nevarnosti in z bliskovito naglico zavil avto na levo stran ceste. Bilo pa je že prepozno in je prednji del avtomobila zgrabil Kodela ob strani ter ga vrغل pod kolesje. Pri tem je dobil fant hude opraskanine, zlomilo pa mu je tudi levo nogo nad kolonom. Ako ne bi sofer bil duhaprieten, bi Kodela vozilo brezdomno popol-noma razmesarilo. Ponesrečenca so prepeljali ptuj-ski reševalci v ptujeko bolnišnico, kjer so mu nu-dili prvo pomoč. — Kakor je policija ugotovila, ne zadene soferja nobena krivda, ker je vozil pra-vilno po desni strani ceste s predpisano brzino. Krivda te nesreče je edino le neprevidnost fanta samega.

— Poroke. Pretekli teden so se v Ptuj poročili sledeči pari: Franc Kolarčič, čevljar-ski pomočnik iz Spuhlja, in Ljudmila Jambrovič, pos. hči v Pod-vincih, Franc Klinc, posestnik, Sv. Marko, in Aloj-zij Strelec, hči posestnika in Spuhli, Tomaž Zni-darič, posestnik in Zamušanih, in Marija Zelenik, pos. hči v Spuhli, Bogomir Petek, trgovski po-močnik, Vičava, in Marija Damiš, živilja iz Ptuja, Ivan Schein, brivec v Ptuj, in Terezija Punčuh, poljedelka iz Orešja, Alfonz Dobovšek, gradbeni inž. iz Ptuja in Nevjelka Oblak, dipl. inž. Ljub-ljana, Teodor Bedernjak, davčni uradnik, Konjice, in Ana Bohak, pos. hči v Krčevini pri Ptuj, Zdravko Benčič, poštni služitelj, Dolnja Lendava, in Marica Rupnik, zasebnica v Ptuj. Bilo srečno!

Radeče pri Zid. mostu

Na Vrhovem je umrla na nedeljo Kristusa Kralja posestnikova vdova **Jožela Majhenč**, v sta-rosti 68 let. Že več let je bolehal, zadnjega pol leta pa jo je bolezen priklenila na bolniško po-steljo. Bila je vedno dobra krščanska mati, naročena je bila vsa svoja leta na Mohorjevo družbo. Blagi materi notarja Majhenca v Radovljici, dodeli Bog večno plačilo. Sorodnikom naše iskreno so-žalje!

Igra »Grobovi« je sijajno uspela. Igralci so se izvrstno odrezali. Gđc. Polda Majnarjeva je zares mojstrsko rešila vlogo Polone, prav tako gospod Gospodarič Mohorja in g. Kremžar Aleša. Vse kaže, da so igralci sposobni in vredni večjega in lepšega odra, ljudje pa so potrebni boljše dvorane. Čas in potrebe kličejo: v Radeče dostojen pro-svetni dom!

Skofja Loka

Pravica zmaguje. Pri nedeljskih volitvah v občini Zminec je velika večina volilcev volila listo JRZ z nosilecem Francem Bernikom, dolgotrajnim županom pred jenesarskim režimom, kajti ti »na-cionalisti« in »državotvornici« so ga spoznali za pro-ti-državnega in ga razrešili. Patent za delovanje za državo je imela samo JNS. In seveda pri volitvah leta 1933 je zopet zmagala JNS, ker so bile prav po »nacionalistično« smatrano, svobodne, ker »ako-raj za vsakim je hodil vohun, ki jih je žaliobog, pre-cej pri nas, ali pa orožnik z nasajenim bajonetom. V nedeljo se je pa pokazalo, kako misli ljudstvo, komu zaupa in komu izroča vodstvo svoje občine, kadar so mu proste roke. Zeleli bi samo, da se po-pravi tudi krivica, ki je bila storjena bivšemu taj-niku.

Sadjarska razstava. V nedeljo in ponedeljek je priredila podružnica Sadjarsko-vrtnarskega društva zelo lepo in poučno razstavo svežega in ukuha-nega sadja, mladik in najmodernejših priprav za pakovanje. Zlasti zanimiv je bil oddelek vrst sadja, ki najbolje uspeva pod našim gorenjskim podneb-jem, toda vedno opažamo, da gre javnost brez za-nimanja mimo takih in sličnih prireditvev.

Smrtna kosa. V nedeljo je mirno v Bogu za-spala ga. M. Starman v 82. letu starosti. Bila je vedno zvesta priistaica naše katoliške misli. Naj v miru počiva!

Naznanila

Ljubljana

1. Prosvetno društvo Trnovo priredi drevi ob 8. v društveni dvorani, Korunova ulica št. 14, I. pro-svetni večer, na katerem bo imel sklopično predava-je dr. Karl Capuder o Španiji. — Odbor.

1. Liszto oratorij **KRISTUS** ponovita Ljubljanska Filharmonija in Glasbena Matica na Veruh d. dan zvečer, dne 2. novembra ob 20. uri v veliki Filhar-monični dvorani. Izredno močno in veličastno delo je toliko glasbenih vrednot, da ga vsak ljubitelj glasbe z največjim užitkom tudi dvakrat posluša. Pripravi-li smo, da bo mnogo našeg občinstva, ki iz kateregakoli razloga ni prisostvovalo prvi izvedbi. Zato vabimo predvsem to občinstvo v ponedeljek n koncert, za katerega veljajo znižane cene od 20—10 Din, stojšče 3 Din pa velja le za dijak. Predprodaja v Matici knjižarni.

1. Dekliški odsek salezijanske prosvete na Kote-ljem ima drevi ob 8. uri redni sestanek, na katerem predava g. Temlin o socialnem delovanju deklet.

1. Javno poročilo o Mednarodnem ženskem kon-gresu v Dubrovniku bo podala Jugoslovanska ženska zveza za dravsko banovino, v četrtek ob 18.15 uri v ma-gistratni dvorani. K predavanju vabimo tudi našo omilnico.

1. Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Res-ljova cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič.

Naše dijaštvo

Kongregacija akademikov pri op. Jezuitih priče-nja svojo novo delovno leto z današnjim sestankom ob 20. uri. Vhod je na porti Jezuitskega kolegija, Zrinj-skega c. 9. Vabimo vse starejše in mlajše tovariše, ki se jim hoče duhovne hrane in verske opore v življe-nju. — Prefekt.

Akademika Marijanska kongregacija Marijinega Oznanenja pri op. frančiškanih ima drevi ob 8. uri na devet svojih sestankov v samostanski kapli. Velj po-sebno novinec, Iskreno vabljeno! — Prefekt.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Sreda, 28. oktobra: »Kralj Lear«, Red Sreda, Četrtek, 29. oktobra: Zaprt.

Petek, 30. oktobra: Zaprt (Gostovanje drame v Celju).

OPERA — Začetek ob 20.

Sreda, 28. oktobra: »Pod to goro zeleno...«, Opereta, Red A.

Četrtek, 29. oktobra: »Dvojno knjigovodstvo«, Opereta, Red Četrtek.

Petek, 30. oktobra: »Hoffmanov pripovedbe«, Premier-ski abonma.

Mariborsko gledališče

Sreda, 28. oktobra: Zaprt
Četrtek, 29. oktobra ob 20. uri: »Živi mrtvec«, Red G. Zaitzner cene.

Naša trgovina v septembru aktivna za 151 milijonov dinarjev

Objavili smo že nekaj statističnih podatkov o našem izvozu v mesecu septembru, ki je dosegel rekordno višino nad pol milijarde dinarjev. Sedaj so objavljene tudi druge podrobnosti naše zunanje trgovine, iz katerih posnemamo:

Naš uvoz je znašal v septembru 353.14 milij. din (avgusta 274.3), septembra lani 287.7, izvoz pa 504.2 (372.26 in 384.2) milij. dinarjev. To gibanje nam kaže tudi naslednja tabela (v milij. din):

	uvoz	izvoz
julij	300.1	312.7
avgust	276.9	274.3
september	287.7	352.1
9 mesecev	2.611.1	2.940.8
	1935	1936
	300.1	312.7
	276.9	274.3
	287.7	352.1
	2.611.1	2.940.8
	1935	1936
	300.1	312.7
	276.9	274.3
	287.7	352.1
	2.611.1	2.940.8

Glavni predmeti našega uvoza so bili naslednji (v milij. din, v oklepajih podatki za avgust):

Surov bombaž 9.0 (17.5), bomb. predivo 25.25 (19.57), bomb. tkanine 15.85 (7.7), volna 5.9 (12.1), voln. predivo 8.3 (6.55), voln. tkanine 30.1 (13.2), svil. predivo 8.27 (5.9), nepredelano železo 7.6 (3.9), pločevina 4.25 (1.84), železniški material 10.0 (5.44), razni popolnoma izdelani predmeti iz železa 15.3 (18.0), kože domačih živali nepredelane 12.4 (8.85), surova nafta 4.36 (1.65), riž 1.15 (0.06), kava 4.96 (4.0), premog 8.25 (3.05), stroji, orodje in aparati 26.77 (18.9), elektrotehnični pred-

meti 12.14 (7.15), prevozna sredstva 12.9 (15.7), umetne organske barve 5.3 (3.7), itd.

Izvažali pa smo največ tele predmete: pšenica 120.3 (65.8), koruza 4.9 (12.9), fižol 4.3 (0.67), sveže sadje 47.5 (24.3), suhe slive 3.8 (—), hmelj 26.7 (0.3), tobak 8.64 (49.9), konoplja 8.6 (11.14), konji 5.57 (3.3), goveda 8.7 (4.9), prešiči 40.0 (42.27), drobnica 10.14 (6.5), perutnina 1.54 (1.64), sveže meso 12.3 (8.5), mast 7.55 (8.3), jajca 6.8 (8.25), perje perutnine 5.35 (2.9), drva 0.3 (0.1), stavbni les 36.9 (30.04), oglje 0.6 (0.5), hrastovi žel. pragovi 0.5 (3.6), izdelki iz lesa 3.765 (2.8), cement 8.96 (2.86), baker 33.44 (29.8), železa in rude 17.2 (18.75) itd.

Iz pregledov je razvidno, da je bila naša trgovinska bilanca letos v septembru aktivna za 152.1 milij., avgusta pa samo za 98.0 milij. din. Vkljub tako znatnemu povečanju izvoza in veliki aktivnosti v zadnjih dveh mesecih pa je bila vsa naša trgovina za prvih 9 mesecev pasivna za 102.9 milij., dočim je bila lani v istem razdobju aktivna za 164.3 milij. Letošnja pasivnost pa se zmanjša, če izločimo iz našega uvoza zlato ter je računati, da je naša trgovinska bilanca v tekočem letu po znatni aktivnosti v zadnjih mesecih prišla v uravnoteženost in pomeni vsak nadaljni aktivum v bilanci faktično izboljšanje našega valutnega položaja, ki je v glavni meri odvisen od naše trgovinske bilance.

jih. Sedaj je dosežen sporazum, po katerem se bodo cenila predplačila za še ne poslano blago individualno po naravi posla (po dosežani praksi). Šlo je v prvi vrsti za češplje, pri katerih so predplačila ne samo običajna, ampak v naravi posla vsebovana, tako da bodo vsa plačila izvršena po češkoslovaških uvoznikih do vključno 5. oktobra (torej tudi predumi na kasnejše dobave) plačana jugoslovanskim izvoznikom po stari pariteti v dinarjih. Za vse ostale vrste blaga, pri katerih predplačila ni običajno in je bilo izvršeno le v pričakovani devalvaciji, velja načelo, da bo plačilo protivrednosti za do 5. oktobra ekspediranega blaga honorirano po stari pariteti. Od tega roka dalje, torej od 5. oktobra, se bodo izvršila plačila po novem razmerju. Tudi je bil dosežen sporazum glede plačil za do 5. oktobra uvoženi in plačan, kakor tudi za nov, pa nadaljnji uvoz namenjen hmelju, jugoslovanski ukrep, da je treba za zaključke do 5. oktobra plačati polovico po stari, polovico po novi pariteti, velja še naprej. Ta ureditel velja namreč za vse jugoslovanske klinirge z državami, ki so izvedle devalvacijo.

Lombard klinirskih terjatev v češkoslovaški ustanovi. Češkoslovaška Narodna banka sporoča, da je uveljavila naslednjo najvišjo številko, do katere se smejo dati lombardna posojila v klinirskih: v prometu z Jugoslavijo 132.000 (doslej je bila dajana lombardna posojila do številke 130.000). Ta meja se nikakor ne bo zvišala.

Naša letina pšenice

Kmetijski ministerstvo v Beogradu je objavilo te dni končne podatke o naši letini pšenice in drugih žitaric leta 1936. To so končni podatki, ki se nekoliko razlikujejo od provizoričnih podatkov, katere smo objavili za pšenico že 19. avgusta. Po prvotni cenitvi je znašal naš pridelek pšenice 28.708.209 met. stotov, po najnovejši statistiki pa celo 29.235.719 met. stotov ter je bila tako prvotna cenitev povečana za skoraj pol milijona met. stotov. Povprečni donos na 1 ha je znašal 13.2 met. stota, lani pa 9.3 met. stota na 1 ha.

V naslednjem podajamo v tisočih ha posejano in požeto površino za najvažnejše vrste žita, obenem pa navajamo tudi v oklepajih podatke za lansko leto:

	posejana	požeta
pšenica	2.347 (2.210)	2.211 (2.150)
ječmen	438 (433)	425 (422)
rž	263 (260)	254 (252)
oves	370 (381)	360 (372)

Druge statistika pa nam prinaša podatke o pridelku v tis. met. stotov in na 1 ha:

	prid. tis. met. st.	na 1 ha met. st.
pšenica	19.895	29.236
ječmen	3.755	4.228
rž	1.961	2.033
oves	2.779	3.330

Prepoved ustanavljanja veleblagovnic velja še eno leto. Ministrski svet je podaljšal za eno leto uredbu, s katero je prepovedano ustanavljati v naši državi veleblagovnice.

Fino delo - naporno delo.
Mlademu očesu je potreba brezhibna razsvetljava, da pri takem delu ne opeša.

*Dozrieno točno delo
pri žarnici*

Tungsram

10 NITKA V DVOJNI VIJAČNICI

17 milij. hidrotehničnih del v Sloveniji

Belgrad, 27. oktobra AA. Po poročilu hidrotehničnega oddelka gradbenega ministrstva so v dravski banovini v teku tale hidrotehniška dela:

Nadaljevanje regulacijskih del na Ljubljani od km 23.794.25 do 25.089.50 v znesku dinarjev 5.829.390;

nadaljevanje regulacijskih del na Savinji od km 20.462 do km 21.484 v znesku 2.474.010 din;

dela na Savinji v znesku 600.000 din;

nadaljevanje regulacijskih del na mejnem delu reke Mure v znesku 1.900.000 din;

Nadaljevanje regulacijskih del na izvenmejnem delu reke Mure v znesku 590.000 din;

regulacijska dela na Dravi v plujskem okraju v znesku 1.150.000 din;

regulacijska dela na Savi (v ljubljanski okolici) v znesku 1.200.000 din;

regulacijska dela na Savi-Krško v znesku 600.000 din;

izdelava 95 objektov za oskrbo s pitno vodo v znesku 2.848.000 din;

skupno torej za 17.191.000 din.

Pogajanja z Madžarsko

Belgrad, 27. oktobra. AA. Semkaj sta včeraj prispela g. Takaci, šef oddelka madžarske narodne banke in grof Almási, višji tajnik madžarskega zunanjega ministrstva. Imela bosta razgovore v imenu madžarske narodne banke z zastopniki naše narodne banke za ureditev klinirškega vprašanja, preden se začne trgovinska pogajanja. Ta pogajanja se imajo začeti 15. novembra, vršila se bodo pa v Beogradu.

Javna skladišča v Pančevu. Minister trgovine in industrije je odobril Pravilnik javnega skladišča deln. družbe »Pančevačke puške banke« pod firmo »Javno skladišče P. p. banke«.

Borza

Dne 27. oktobra 1936.

Denar

V zasebnem kliringu je angleški funt v Ljubljani beležil 241 denar, v Zagrebu 239.73—241.33, v Beogradu 239.70—241.30.

Avstrijski šiling se je v Ljubljani učvrstil na 8.73—8.83, v Zagrebu na 8.77—8.87, v Beogradu na 8.80 denar.

Grški boni so beležili v Zagrebu in Beogradu 31.40—32.10.

Nemški čeki so se v Ljubljani učvrstili na 14.46 do 14.66, v Zagrebu na 14.4450—14.6450, za sredo novembra na 13.8950—14.0950, za konec novembra pa na 13.85—14.05. V Beogradu so beležili 14.5433 do 14.7433.

Italijanske lire so v zasebnem kliringu nudili v Zagrebu po 3.05, v Beogradu po 3.10.

Ljubljana — Tečaj s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2339.66—2354.26
Berlin 100 mark	1740.53—1754.41
Bruselj 100 belg	730.20—735.26
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	211.66—213.72
Newyork 100 dolarjev	4304.76—4341.07
Pariz 100 frankov	201.56—203.5
Praga 100 kron	153.44—154.54
Trst 100 lir	227.70—230.78

Promet na zagrebški borzi je znašal brez prom. penjaci 2.423.942 Din.

Zürich, 27. oktobra. Belgrad 10. Pariz 20.23, London 21.2725, Newyork 435.125, Bruselj 73.30, Milan 22.95, Amsterdam 234.65, Berlin 174.75, Dunaj 75.20, Stockholm 109.70, Oslo 106.90, Kopenhagen 95.—, Praga 15.40, Varšava 81.85, Budimpešta 85.75, Atene 3.90, Carigrad 3.45, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.385, Buenos-Aires 1.2125.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% invest. pos. 82.50—83.50, agrarji 48.25—49.25, vojna škoda promptna 368—370, begluske obveznice 67—69, 8% Bler. pos. 85—86, 7% Bler. pos. 76—77, 7% pos. Drž. hip. banke 87.50 do 89.

Zagreb. Drž. p. 7% inv. p. 82 den., agrarji 48 den., vojna škoda promptna 371—371.50 (371) 11., 12. 370 den., begl. obv. 68.75 bl., 7% Bler. pos. 75.50 den. Delnice: Priv. agrarna banka 190—200, Trboveljska 190 bl., Isis 25 den., Osj. sladk. tov. 135 den.

Belgrad. Državni papirji: agrarji 48—49, vojna škoda promptna 373—374 (373, 370), 12. 372.50 do 373.50 (371, 370.50), begluske obveznice 68.50 69 (68.75, 68.25); 67.25, 67.50 (67.25), 8% Bler. pos. 85 den. (85.25), 7% Bler. pos. 75 75—76 (75.50), 7% posojilo Drž. hip. banke 90 bl. Delnice: Narodna banka 6900—7100, Priv. agrarna banka 192—193.50 (193, 192).

Zitni trg

Danes beleži ljubljanska borza padec cen pšenice in moka, dalje koruze, ovsu, ajde in otrobov dočim je cena rži ostala neizpremenjena.

Ljubljana. Pšenica ban. 79 kg 2% 160—162, be. 78 kg 2% 160—162, bos. 77 kg 4% 155—158, rž 72 kg 2% bar. 130—135, oves slav. 102—105, ajda par. Ljubljana 132—136, koruza umetno sušena promptna 87—89, za december in januar 92—94, čikvanti sremaki 125—127, moka niča be. in ban. 255—260, št. 2 235—240, št. 5 215—220, otrobi be. debeli 105—107, drobni be. 88—90.

Novi Sad. Koruza: be. srem. 100—102, bag. 99—101. Fižol: be. srem. beli brez vreč 170—172.50, be. beli z vrečami 185—190. Vse ostalo neizprem. Tendence neizprem. Promet srednji.

Sombor. Pšenica: be. okolica Sombor in gornje be. 151—153, srem in slav. 152—154, južna ban. in gornja ban. 153—155, be. ladja Begej 166—162, be. ban. potiska šlep 160—162. Oves: be. srem slav. 95—97.50, Rž: be. 123—125. — Ječmen: be. srem. 63—64 kg 102.50—105, be. srem. pomladni 67 do 68 kg 122.50—127.50, bar. pomladni 67—68 kg 130 do 135. Koruza: be. srem. garant. kval. 99—101, be. srem. nova suš. 84—86. Moka: be. 0g 0gg 245—260, be. 225—240, 205—215, 190—205, 150 do 160, 105—110. Otrobi: be. 84—86, srem. 83—85. Fižol: be. uzančni 165—170. Tendence neizprem. promet 47 vag.

Živina

Maribor, 27. oktobra.

Na sejani je bilo pripeljanih 8 konj, 12 bikov, 130 volov, 525 krav in 8 telet, skupaj 683 komadov živine. Cene so bile sledeče: debeli voli 3.85 do 4.20 Din, poldebili 3.10—3.75 Din, plemenski 3.60—3.90 Din, biki za klanje 3.20—3.50 Din, klavne krave debele 3—3.20 Din, plemenske krave 3 do 3.50 Din, krave za klobasarje 1.75—2 Din, mlazne krave 2—2.75 Din, breje 2.75—3.65 Din, mlada živina 3.30—3.90 Din, teleta 5—6 Din za kg žive teže. Prodanih je bilo 397 komadov. — Mesne cene v Mariboru so sledeče: volovsko meso I. vrste 10 do 12 Din, II. vrste 8—10 Din, meso bikov, krav in telet 5—8 Din, telečje meso I. vrste 12—14 Din, II. vrste 10—12 Din, svinjsko meso sveže 10—14 dinarjev.

Kulturni obzornik

Pogled v razstavo češkoslovaške povojne knjige

Danes ob 20. uri bo slovesna otvoritev razstave češkoslovaške povojne knjige, ki jo je znatno podporo omogočilo češkoslovaško zunanje ministrstvo, razni znanstveni zavodi ter univerzitetne fakultete v Pragi in v Brnu ter znana praznična založništva Orbis, Melantrich, Borový, Aventinum, Mazáč, Bursik itd. ter predvsem tudi Slovenski državni, ki mu predseduje naš rojak g. prof. Murko (samo ta zavod je poslal 60 velikih znanstvenih del). Akademiki jugoslovanske-češkoslovaške lige v Ljubljani pripravljajo že nekaj dni prostore v Trgovskem domu ter urejujejo knjige, ki jih je okoli 2000. Ogleдал sem si priprave, ki dajejo že skoro popolnoma urejeno razstavo ter morem bežno poročati o glavnem vtisu in aranžmanju.

V predstavi je odmerjen prostor za češkoslovaške časopise in propagandno literaturo, ki pa v tem hipu, ko obiskujemo razstavo, še ni urejen. Pač pa daje glavna dvorana že podobno prave razstave. Po stenah vise podobne najznačilnejših pisateljev polpretekle in povojne dobe do najmlajših, ki ta čas obvladujejo knjižni trg, do Nezvala in A. C. Nosa. Dalje, lepo izdelani diagrami s statističnimi tabelami o knjižni produkciji v raznih letih, o češkoslovaških kulturnih centrih, o rasti knjig itd., po podatkih, ki jih je dal na razpolago statistični urad, pa so jih akademiki lepo ponazorili z grafičnimi znaki ter slovensko razlago. V posebnih okvirjih vise fotografije najstarejših in najlepših čeških starih rokopisov, ki naj pokažejo starost in knjižno dragocenost srednjeveškega češkega kraljevstva. Knjige so urejene na dolgih mizah po sredstvi dvorane in ob stenah. Takoj nasproti glavnemu vходу je oddelek, ki govori o znanstve-

no-politični literaturi, kjer vidimo najpomembnejša dela takih čeških državnikov, kakor so prvi predsednik T. G. Masaryk, sedanji predsednik dr. Beneš ter zun. minister zgodovinar dr. Krofta. Vsi trije vodilni češki državniki so odlični pisatelji, ki so napisali ogromne knjige v več debelih zvezkih in ki predstavljajo obenem višek znanstveno-politične delavnosti. Njim se pridružuje predsednik dr. Hořava in drugi. Prav tam so razstavljene tudi knjige-monografije o teh velikih možeh češke sedanjosti, ter brošure o aktualnih političnih problemih. Nasproti temu oddelku stoji oddelek za umetnost, umetnostno zgodovino in arhitekturo, ki preseneča po svojem bogastvu ter po lepini in monumentalni monografiji najvažnejših češkoslovaških umetnikov ter bibliografskih izdajah, ki jih izdajajo založbe Melantrich, Sfinx, Manes, Unie itd., med katerimi vidimo monumentalno umetnostno zgodovino Matejkovo, razprave Z. Wirtha, Nejedleho itd. Dalje pod balkonom v posebnih vetrinah so razstavljena dela in stvari, ki se tičejo kulturnih zvez naših in čeških gledalcev, tako drame kot opere. Razstavljena so vsa naša oderska dela, ki so prevedena v češčino ali slovnaščino, obenem pa iz gledališnega arhiva vsi rokopisi češkoslovaških iger, ki so bile igrane pri nas in to od najstarejših let sem, od Gestrina, Andrejkovega Jožeta do najmlajših. To razstavo spremljajo obenem fotografije čeških predstav slovenskih dram in nasprotno. Prav tako je urejen oddelek za opero, kjer so razstavljani rokopisi čeških oper ter knjižne izdaje Hudebnice matice in Umělecké besede. Oba oddelka kažeta, kako tesno se je naša gledališna umetnost razvijala ob češkoslovaških ter z njihovo pomočjo.

Med njimi v posebnih steklenih omarah so razstavljani redki in krasni češki exhibiti, ki jih je dalo na razpolago češko zunanje ministrstvo ter nekaj bibliofilskih izdaj, ki naj pokažejo, kako je na Češkoslovaškem razvita ljubezen do lepe knjige. Prav tako se pod steklom nahajajo najstarejše slovenske bohemike, ki se v Ljubljani, tako stiški

rokopis, razne biblije, slovarji in drugi dokumenti češko-slovenskega delovanja v preteklosti. Posebni oddelek je posvečen medsebojnim prevodom, seveda samo knjižnim, in to samo v povojni dobi. Videli bi, da so morda Čehi in Slovaki celo več prevedli iz nas (Novača, Pregelj, Kozak, Levstik, Seliskar, Finžgar itd.), kakor pa mi iz njihovega slovstva (Družba, Vašek, Langer, Čapki, Olbracht, Urban itd.). Več niz je posvečen češkoslovaškemu modernemu teleslovoju, prozi in pesništvu. Tu vidimo — v pesništvu — razvoj moderne poezije od stebrov moderne, od Brezine (lepa izdaja zbranih spisov Akademije) Sove, Macharja, preko Dyka, Tomana, Neumanna, Weinera in Theara do povojnih klasikov kot so predvsem Wolker (Zbrani spisi), Fischer, Hora, Křička, Halas, Nezval itd. do katoliškega Zahradnička. Lepo je zastopana tudi slovaška literatura — pesniki: katoliški Hlibina, Krasko, Smrek, Razus itd. Prav tako je tu proza od Durycha, Čapkov, Medeka, Langerja, Šramka, Kopte itd. — generacije tik pred vojno —, preko Vančure, Olbrachta, Kratochvíla do najmlajših Nora, Čepa in slovaških Razusa, Benjaka itd. Temu oddelku je pridejana tudi literarna kritika in zgodovina: obširna nova izdaja Vlčka, zbornik o literaturi XIX. veka, Zbrani spisi Salde, ter še posebej njegove razprave o najmlajši poeziji in književnosti, dalje Gregorkov priročnik, Vlačekov sintetičen pregled lit. XX. stoletja, razprava o Krasku, Pražakove studije itd. Zenske pisateljice imajo posebno mesto, kjer se odlikujejo Majerjeva, Preisova, Scheinplugova, Tilšchova, Götzeva itd. ter tudi slovaška Soltesova s svojo klasično knjigo »Otroci«. Svojevrsna je zbirka deklinskih romanov, ki tvorijo svojo skupino in so pisane bolj z vzgojnega stališča. Mladinska in otroška književnost sta posebno bogati, kar ima smisel predvsem za češko mladino, ki živi pri nas.

Posebno bogastvo pa predstavljajo razne druge znanstvene panoge, ki so številno ter z odličnimi deli zastopane. Tako pade v oči tehnični oddelek ter ogromni tehnični slovar, cela enciklo-

pedija. Prav tako obsežni atlas češke zemlje, ki je nekaj svojevrsnega, zbornik rasti češkoslovaške narodne ideje, zgodovinske enciklopedije, obsežne knjige v več zvezkih, ki so jih napisali Novotný, Pekař itd. Bibliografije češkega zgodovinskega. Preseneča nas ogromno »Češko domoznanstvo« v 11 zvezkih! Izdaje starih dokumentov itd. Zgodovinski oddelek in filozofski sta predvsem zanimiva, dasi ju tehnični in medijski še v obsegu prekašata. Kemična biblioteka, zdravniške knjige, veterinarske razprave, strojni učbeniki — v vsem tem se Čehi lahko merijo z najboljšimi izdajami neslovaških narodov. Posebno mesto je posvečeno češki filologiji ter splošno slovanskim zadevam.

Opozoriti pa moramo na posebni oddelek, ki ga tvorijo knjige (60!) »Slovenskega ustava« v Pragi, to najvišje mednarodne znanstvene institucije, ki ji stoji na čelu Slovenec prof. Matija Murko in ki je na razstavo poslala vse svoje izdaje. Najrazličnejši problemi iz slovanskih literatur, gospodarstva, politike, so podrobno obdelani v teh publikacijah ter ogromnih razpravah (na pr. Wolmann: Drama slovanskega juga, Heidenreich: Ruski vplivi v srbskem realizmu itd. itd.). Oddelek ponazarja fotografije prostorov Slovenskega ustava ter tudi fotografija predsednika prof. Murka, ki je bil tudi predsednik pripravljalnega odbora v Pragi, ter gre njemu največja zasluga, da je razstava v Ljubljani dobila tako impozantno lice.

Tak vtis naredi razstava na obiskovalca že sedaj, ko niti še ni vsa urejena v dokončni obliki ter bo šele danes zvečer nje slovesna otvoritev. Prepriča pa nas, da bo na ta način pač najlepše proslavljen češkoslovaški narodni praznik. Na probleme pa, ki jih ta razstava budi, se bomo pa šele tekom tedna ozrli. Danes namjo samo opozarjamo, hoteč v širokih potezih predočiti, kaj vse obsega.

Tanki in bombniki so odločili

(Posebni nemški dopisnik R. E. Strunk poroča v listu »V. Beobachter« o bitki za Naval Carner, 25. t. m.)

Ko me je dal polkovnik Yague ob treh zjutraj zbuditi, da pojde armada v Santa Cruz de Retamar, sem koj vedel, da bodo naskočili Naval Carnero.

Peljali smo se v temi po cesti za v Madrid proti vzhodu skozi Santo Olalo in Makvedo. Taborišni ognji falangistov in gvardije civil so goreli ob vzhodih v selišča in so razsvetljevali ruševine zadnjih bitk. Ničesar nismo videli naprej, to nepoznano krajino, niti besedice nismo spregovorili. Povsod so bile te ceste žive, kamor so se po najrazličnejših potih valile nove kolone in se zbirale na glavni cesti za v Madrid. Povsod sami omnibusi, tovorni avti, vozovi, topovi, vozataji in čakajoči polki. Vmes se je zdaj pa zdaj v odsvitu avtomobilskih luči zasvetil kak pisani turban maverških banderasov, ki so čepeli šklepetaje z zobmi od mraza in občestnih jarkih in kadili cigarete.

V hiši okrajnega zdravnika v Valomojadu smo dobili generala Varelo, junškega branilca Alcazarja, ki je pravkar natančno proučeval načrt za napad. Obleden je bil v rjavi burmus tetuanske mehale z zelenim polmescem na prsih. »Danes boste videli nekaj posebnega,« je dejal, »jaz sem si svojo postojanko postavil na vzhodu tega kraja, na strehi lekarnice; saj pojedete z menoj.«

Povelje za napad
Častniki prihajajo, dobijo povelje in naglo izginijo. Počasi se zdani. Pred okni vidimo med čakajočimi četami štaba tudi boječe obraze civilnega prebivalstva. Tedaj je dal general Varela znak za napad.

Neskončno visoke postave telesne generalove garde stopijo naprej in nam pripravijo pot. Prerinem se skozi ozke ulice, ki so natrpene s četami in ko smo na koncu naselja, vidimo štabne častnike, ki postavljajo daljnogled in dajejo navodila telefonistom. Daleč na vzhod se razprostirajo griči in polja, v neskončno daljo pred nami se vije cesta v Madrid.

Na obzorju je Navalcarnero. Na desni in levi moramo spoznati različne baterije in pred nami vidim v globeli Maročane in terziose z megji strojnih pušk. Se je vse jutro mirno nad pokojno pokrajino in ondi, kjer stoji sovražnik, je oprezujoča in napeta tišina. Iznemada planejo valovi pehote kvil-

šku, obidejo globel, gredo čez grič in dalje v nepoznano pokrajino, nad katero v trumah letijo ptice-seliške na jug.

Nato se mahoma zbudi vsa pokrajina. Dozdeva se, ko da se griči Navalcarnera začno gibati, dolge, sive črte se kotijo iz juga in severa na cesto, povsod gredo rdeči naprej, s prostim očesom jih je videti in spoznati slehernega posameznika. Bitka se začne.

Najprej se sliši le besno streljanje pušk. Vmes se udarjajo poedine strojne puške. Prve kroglice že cvrčijo. Se je topništvo molče in išče cilja. Na naši strani zahrumi prvi strel in odjekne daleč na vzhodu na griču, kamor je zadel izstrelak. Top za topom se oglasa. Kakor iz kake lože moremo zasledovati ves razvoj bitke. Po več ur dolgo se izvijajo rdeči miličniki iz Navalcarnera. Zakaj za nami pa že gori Navalmojado. Baterije marksistov se počasi dotipljejo do Varelove postojanke in dim in smrdeči vzduh se pali krog nas.

Tedaj se pojavijo težki Francovi bombniki. Visoko nad njimi spoznamo belim metuljem podobna lovska letala in že zagrmijo v divji koncert strojnih pušk in topovske bitke, eksplozije 250 kilogramskih bomb, ki dvigajo ko stolpe visoke stebre dima iz silhuete Navalcarnera v modrino jesenskega neba.

Krog poldne prisopiha liki črnim nestvorom 12 tankov belih čet izza gub gričevja; neprestano se potiskajo naprej in napadejo s svojimi mrtvaškimi raglami rdeče miličnike od strani. V varstvu tankov pa se valijo čete belih ko valovi morja na rdeče postojanke. Napredujemo.

Ob šestih zvečer smo tik pred robom Navalcarnera. Za nami so zavzeti jarki madridskih brambovcov. Se vedno udarja ogenj belega topništva onkraj kraja v bežeče čete in neprestano hrumijo bombniki nad njimi in naglo zasledujejo ubežnike. Počasi se znoči.

Bitka pred vrati Madrida je končana in smoter po mesecu dolgih bojev in maršev je vidno pred nami. Med nami in glavnim mestom sta še dve rdeči postojanki. Razen tega še porušeni mostovi in podminirane ceste. A ondi je tudi zmeda in spoznanje, da je do Madrida le še 25 kilometrov.

Ob sedmih zvečer je bilo konec bitke, ki se je začela ob petih zjutraj.

Mladostni agitator poziva na cesti v Madridu vse svoje tovariše, naj pristopijo k rdeči milici.

General Mola odgovarja

(Od posebnega poročevalca lista »Berliner Tageblatt«, ki je bil ta mesec v Španiji in je govoril z generalom Molo.)

V živahnem pokrajinskem mestu Valladolidu z železnicami, tkalnicami, suknarnami in žitnimi skladišči, ima general Emilio Mola svoj glavni stan. Od tu vodi severno armado belih, ki sega do San Martina de Valdeiglesias, kjer se začneja oblast poveljnika južne bele armade, generala Queipo de Llana. Ker smo na poti k fronti, ker vemo, da se pripravljajo velike reči, se ne začudimo, da biva general Mola vprav na fronti. Vendar je vodja dopisnega urada pripravljen. Da odda moja vprašanja generalu in zares sem ob povratku dobil odgovore na svoja vprašanja. General Mola je jasno in točno odgovoril na moja vprašanja:

1. »Ali je res, da nameravate z generalom Queipo de Llano pognati rdeče čete proti obrežju, da bi se tako izognili prelivanju krvi, izgubam v vrstah svojih čet in uničenju zgodovinskih, umetniških in kulturnih vrednot?«

Odgovor: »Za zdaj je najvažnejša točka našega vojaškega delovanja zavzetje Madrida. Neglede na to in oziraje se na zahodno-vzhodno smer, kamor smo se namerili, si seveda želimo, da bi rdeče potisnili do Sredozemskega morja.«

2. »Kako je v zvezi delovanje armade in milic falangistov, reketesov in drugih?«

Odgovor: »Gibanje za rešitev Španije je začela armada v Maroku. To gibanje so začeli sijajno in navdušeno podpirati beli miličniki. Vse te vojaško izvežbane mladinske zveze, ki pomagajo v boju za pridobitev Španije, so se podvrgele vojaškemu poveljniku in skoraj vse falangistične in reketeske edi-

nice so pod poveljstvom armadnih častnikov. Radi tega pa je vojaško delovanje še bolj enotno in učinkovito.«

3. »Kako bo v bodoče z organizacijo teh milic?«

Odgovor: »Značaj teh milic, ki je njih sodelovanje za zdaj takšnega pomena, bo toliko časa vojaški, dokler bo potrebno. Medtem bodo seveda vse te milice pod vojaškim poveljstvom.«

4. »Kako presojate vojaški položaj, ki bodo zasle vanj bele čete po padcu Madrida na katalonski fronti?«

Odgovor: »Brez dvoma bo položaj dosti preprostejši, če bo vse naše delovanje usmerjeno samo na Katalonijo, posebno še, ker bomo imeli tedaj močno, preizkušeno in hrabro armado in ker bo padec Madrida vplival porazno na rdeče miličnike in prebivalstvo.«

5. »Kaj boste storili z bogatini, izkušnjami, ki jih imate o zunanjih državah? Ali boste ves ta obtežilni material zbrali in ga nekoč izdali v pogled svetovni javnosti?«

Odgovor: »Vaše vprašanje že zaeno trdi, da imamo tak material; kar je tudi res. Municija, orožje, vojne potrebine so resnični dokazi za pomoč nekaterih držav, ki podpirajo rdečo madridsko vlado.«

6. »Ali imajo rdeči še kaj večjih municijskih tvornic in orožarn?«

Odgovor: »Najvažnejše tvornice ko Toledo, Granada, Sevilla, San Fernando in Oviedo so že v naših rokah. Rdeči imajo sicer še orožarno v Trubiji, a to so naši letalci že porušili.«

Angleška obmejna straža v Gibraltarju. Da bi Anglija zaustavila naval španskih beguncev, je zaprla mejo ob Španiji.

7. »Ali imajo rdeči še kaj brodograjske, ki bi mogli z njimi še kaj ukreniti na progah med novo Španijo in Marokom?«

Odgovor: »Rdeči imajo sicer še nekaj modernih bojnih ladij, ki bi nas mogle ograjati, če bi bile v spretnih rokah, a ki tudi tedaj ne bi bile nepremagljive. Ker so pa v rokah onih ljudi, ki jim poveljujejo revolucionarji komiteji in ki se sploh pri njih sestavi niso niti brigali za stvarno usposabljanje, zato nam te rdeče bojne ladje ne morejo škoditi, zlasti še, ker so posadke naših bojnih ladij že od začetka prežete zvestobe in ljubezni do pra-

ve Španije in ker imamo razen tega tudi izborna izvežbana, spretna letalstva.«

Mogoče bi se bila moja vprašanja glasila drugače, če bi jih bil zastavil generalu tri dni kasneje, zakaj v teh dneh so čete belih prodirale daleč proti Madridu. Sam sem bil pri prodiranju generala Varela na fronti pri Toledu, kjer so bele čete v 48 urah pridobile več ko 30 km in je tako tudi resnično upanje, da bo konec tega meseca Madrid že v rokah belih čet.

75-letnica telefona. Iznajdba, ki je skoraj najbolj razširjena po svetu, telefon, je 26. t. m. obhajala 75-letnico. Dne 26. oktobra 1861 je predvajal Filip Reis svojo, tedaj še jako preprosto iznajdbo občinstvu. Na sliki je njegov prvi poskus, ko je govoril iz svoje sobe delavcem v delavnici.

Kaj jedo Papuanci

Na Novi Gvineji je izmed živali najbolj priljubljen prašič, ker je največji med štirinožci, ki žive tam. Krav, konj Papuanci ne poznajo, vidijo jih morebiti le pri misijonarjih, ali pa na večjih farmah.

Pot me je vodila v Megiar. Srečal sem ljudi, ki so si prizadevali, da bi pet metrov dolgemu udavu iztrgali plen. Z ovijalko so privezali žival na neko drevo. Ta pa se je zvit v klop, ki je bil v sredini napet od neke pogoltnene stvari. Ljudje so trdili, da je bil prašič, radi pa bi vedeli, čigav je bil. Iz bližnjega gozda so nanesli nekakšno zelenjad ter jo privezali na kol. Potem so ta šop segreli nad ognjem malo premenčali ter ga živali pomolili pod nos. Ker ni takoj pomagalo, so nekaj zelenjadi še dodali. Zdajci je kača jela bljuvati. Videli smo, kako se je otekla iz kačjega strupa začela pomikati proti žrelu. Nazadnje smo zrl v široko odprto žrelo, in ko je kača še nekajkrat močno pahnila, smo res zagledali prašiča, ki je bil prevlečen z nekakšno sluzjo. Cenilo smo ga na 60 kg.

Brž so zanetili ogenj in ko so dognali, da je prašič Tabujev, so ga spekli. Zenske pa so zraven še nekaj pripravile, nato pa so se je jeli gostiti.

Kačo pa so ovili okoli za pest debelega kola ter jo zanesli v vas, kamor je bilo tri ure hoda. Ko sem bil že doma, sem s stranskih hribov na večer zaslišal boben, ki je naznanjal, da so se vrnili obmorci. Se tišči večer so pojedli kačo. Ljudem iz Megiara pa so podarili srednje velikega prašiča za Tabuja.

Misijonarji tamkaj niso samo zdravniki duš, marveč tudi teles. Tako je imel pljučnico motuški poglavar. Zdravil sem ga tri tedne, nakar je okreval. Ko sem potem — kot vedno — tretji dan obšel naselbino, sem videl, kakšno večerjo je poglavarjeva žena pripravila za svojega moža. Iz stržena sagove palme je skuhalo neko jed ter jo osolila z zmelitimi kaprami. Na moje vprašanje, kako se mož počuti sedaj, mi je odgovorila: »Dobro je bilo tvoje zdravlilo. Ravno sedajle mu nesem tečno jed.« Postavila jo je predenj, zdajci pa je iz žepa potegnila nekaj, kar je bilo zavito v list od sagove palme. Papija za zavijanje Papuanci ne poznajo. Zena pa je s seboj prinesla zavitek odvila ter vzela ven debele, kosmate gosence. Drugo za drugo je položila na jed ter jih stlačila s prsti v — omako. Poglavar je med jedjo slastno cmokal, bržkone mu je teknilo... Ko pa je pojedel polovico, si je prižal cigaro. Ostanek je namreč prihranil za naslednji dan — tako slastnih jedi mu žena ne skuha vsak dan.

Ne samo kače, tudi kobilice, ogrce, podgane, miši, gosence, kratkomočno vse, kar — »leže ino gre« — prebavljajo ti želodci.

»SLOVENE« pred 60 leti:

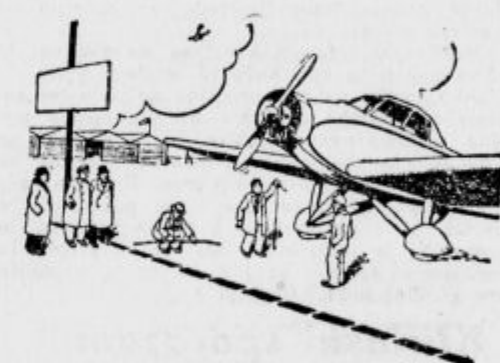
V soboto 28. oktobra 1876.

Izvirni dopisi.

Iz Šempasa na Goriškem, 21. okt. Po vsestranskem pretresovanju postavila je goriška »Sloga« dne 16. t. m. kandidate v deželni zbor, katerih more vsak vesel biti. In v resnici imajo ti možaki ne le pri inteligenciji, ampak tudi pri prostem ljudstvu veliko zaupanje. — Prvotne volitve po deželi so bile letos jako borne, t. j. vdeležilo se jih je prav

»Kaj zdaj?« Tako izprašuje angleška karikatura francoskega ministrskega predsednika Bluma.

Pot krog sveta brez pristanka.

»Ne velja! Manjka še dva metra 17!«

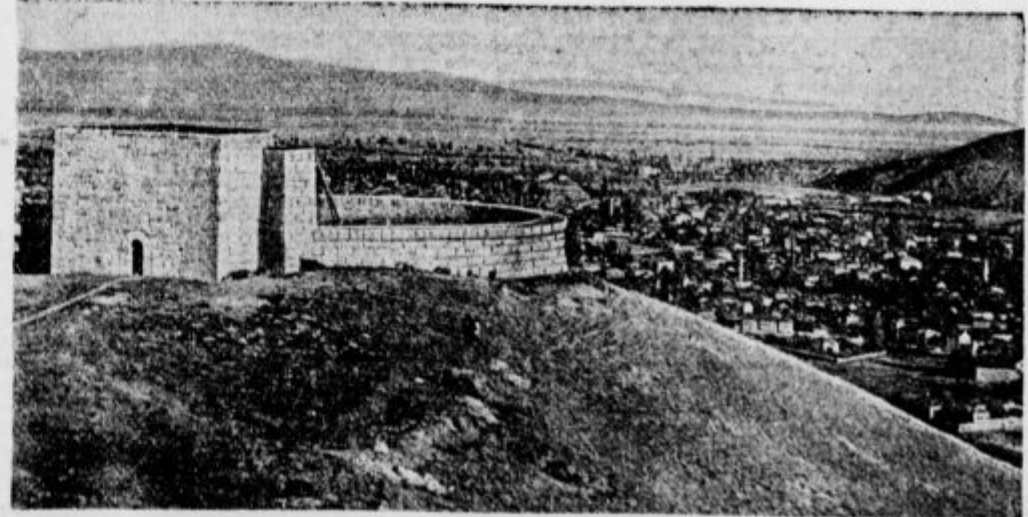
pičlo število volilcev. To je res znamenje, da naši deželani niso še politično zreli.

Ce naša kandidata gg. dr. Tonkli in prof. Povše prodereta (kar posebno ne dvomimo), potem je »Sloga« na Goriškem prvi lep in dober sad donesla. Treba je torej združenim po poti hoditi, ki nam jo je »Sloga« nasvetovala.

Razne reči.

— Konfiskacije. »Politik« naznanja, da so bili razni praški listi od 15. do 24. t. m. tedaj v osmih dneh — 19krat konfiscirani!

— Wem sollen Triest, Istrien, Görz, Krain gehören, glasi se brošurica, ki jo je kot odgovor na spis nekega Libero Libera ravno kar na svitlo dal J. L. Filli, učitelj na kupčijski šoli v Ljubljani. Obsirneje o njej govorimo prihodnjič.

Mrtvaška trdnjava v Bitolju. Dne 25. oktobra so v Bitolju otvorili spomenik padlim nemških vojakov. V ozadju mesto Bitolj.

Spoštovane gospel!

Ali je problem to hitro in dobro oprati?

Mi se brigamo, da boste iznena-deni!

Najidealnejše čudežno sredstvo za pranje.

Če želite, da bodo Vaše nogavice čiste, sijajne in zelo lepe, uporabite za pranje TEXIL. Tudi za fino čisto svilo, polsvilo, umetno svilo in volneno perilo posebno pripraven.

TEXIL pere znatno hitreje in se peni mnogo bolje, celo v trdi vodi.

Dobiva se povsod!

Originalen zavoj Din 2-50.

Glavna prodaja za Jugoslavijo: Hnko Mayer i drug, Zagreb.

Senovo

Preteklo nedeljo je imel Podmladek Rdečega križa na tukajšnji meščanski šoli s sodelovanjem društva »Sola in dom« v šolski telovadnici pestro prireditev pod geslom: mladost, zvok, smeh. Prireditelj je bila proti pričakovanju zelo dobro obiskana. Otvoril jo je meščanskošolski mladinski pevski zbor, ki je pod vodstvom poštvovalne učiteljice gđc. Grudnova odpel dve narodni: »Oj ta soldaški boben« in »Tam čier bistra Zila«. Dinamika pri obeh pesmih je bila na visku in je prva naravnost vžgala, dočim bi tudi druga v malce po-nesenem tempu in originalnem besedilu lahko zasedla pri občinstvu tisto navdušenje, kot ga do-vedejo običajno vse koroške narodne. Je pa ta na-stop mladinskega zbora zgovorna priča, da se da tudi v naših šolah v pevskem oziru mnogo doseči. Če ima človek voljo in smisel, kot ima oboje gđc. Grudnova. K uspehu ji čestitamo in jo prosimo, da ne odstopi od začrtane poti. — Sledil je dobro po- dan prizor »Ljubezen do bližnjega«, nakar so nas razveselile ob spremljevanju pianina »Naše Katrice«, ki pa so pri ponovitvi vidno krenile s tira. Sledila sta Schubertovi »Solza« in »Mož z lajno«, ki jih je zelo občuteno odpel g. Vidic ml., kakor tudi Vilharjevega »Mornarja«. G. Supan Mirko je pre- cizno in občuteno zaigral Rubinsteinovo »Melodijo«, Krohovo »Romano« in E. Bachovo »Pomladno prebujenje«. Oba solista je spremljal na pianinu organist g. Moškon. Najlepše je izvenela »Ro- manca«, dočim je bilo pri »Melodiji« opaziti, da sta violina in pianino prišla malce iz takta (to nai- brže vsled tega, ker je g. Supan igral točko na pamet). — Aškerčeva balada v taki prireditvi pač ni za mlade igralce, ker je skozi in skozi vzbujala smeh. Dobra eta bila Vrščajeva in Kramar, dočim esoda Vida nismo skoro nič razumeli kot zadnja točka je nastopil priznani komik g. Vidic str., ki je z njemu lastno šegavostjo povedal marsikaj »O humorju, Milčinskem in še kaj«. Zelo zelo posre- čene so bile njegove tri trenutne maske, posebno »Dva šnopsarja« in »Micka gre k filmu«. Le škoda, da je trenutna tema (radovedni smo, kdo jo je za- krivil) ljudi preveč vznemirila in da niso reditelji skrbeli med točko za mir med otroci. — Pri- reditelji, ki so nam oskrbeli tako lepo nedeljsko popoldne k uspehu iskreno čestitamo ter si želimo še podobnih prireditev. —ma.

Sport

Zakaj pri nas šport ne uspeva?

Jugoslovanska zimskošportna zveza je sklica- la preteklo nedeljo prvi kongres smučarskih de- lavcev kraljevine Jugoslavije, na katerega je po- vabila tudi zastopnike ostalih športnih organizacij. Namen kongresa, za katerega so najagilnejši zimski športniki izdelali izčrpane referate, je bil, spraviti šport med ljudske mase, zlasti smučanje, ugotoviti vzroke, zakaj šport pri nas ne uspeva tako, kakor bi bilo potrebno, dalje — in to je bil glavni namen tega kongresa — podvzeti po- trebne korake, da se bodo razmere v tem po- gledu v bodoče zboljšale.

Niti najmanj ne dvomimo o veliki delavnosti in poštvovalnosti naših zimskošportnih delavcev, vendar se kljub temu bojim, da ta kongres ne bo obrodil onih sadov, kakršnih pričakujemo pri- reditelji in kakršne bi po svojih velikih pripra- vah, ki so bile potrebne za nedeljsko zborovanje, zaslužili. Kajti pri naših športnih inštancah se je napravilo že toliko lepih sklepov, toliko lepih načrtov, a premmogo jih je ostalo nedotaknjenih ali pa sredi poti, ker so morali celo največji idea- listi in optimisti omagati pod silo razmer, ki vla- dajo v našem športu.

Zasebna inicijativa je največ vredna in do- seže še največ uspeha. Toda tudi ta gre samo do gotove meje, tudi ta se mora nekeje ustaviti, če nima zaslombe. Dandanes je taka opora bolj po- trebna kakor kdajkoli prej, kajti materializem spodjeda tla vsem panogam našega javnega živ- ljenja in tudi v naših športnih vrstah se je že močno ukoreninil. Poleg tega pa vlada pri nas tako razrvanost v športnih organizacijah, kakor menda v nobeni drugi kulturni državi na svetu. Dela se brez načrta in brez sistema, športni klubi pa vžgajajo samo rekorderje — kolikor jih vžga- ju — drugače pa jih pokupijo tam, kjer jih je hočijo. Razmere so take, da morajo uničiti še to, kar imamo dobrega, če bo šlo v tem pravcu na- prej. Nikogar ni, ki bi mogel doseči to, da se šport razširi med najširše plasti naroda, da se šport uvede v šole, da se šport uvede tudi med izvenšolsko mladino.

Če pogledamo po drugih državah, vidimo ko- liko napravijo tam na športnem polju, koliko napravijo tam na športnem polju, koliko žrtvujejo za telesno vzgojo: koliko igrišč, stadionov, telo- vadnic in plavalnih bazenov je bilo zgrajenih. In pri nas? Pa ne samo to. Skoraj vse kulturne države so upeljale športni in telovadni znak, od- likovanje za športnike, ki se mora veliko in z uspehom udeleževati na športnem polju, če si ga hoče priboriti. Pri nas ga je upeljala edino zim- skošportna zveza za svoje najodličnejše delavce in smučarje. O potrebi in velikem pomenu tega odlikovanja sem že opetovano opozarjal mero- dajne činitelje, a sem očitno naletel na gluha ušesa.

Imamo zakon o obvezni telesni vzgoji na- roda, a se kljub temu, da je že dve leti v veljavi, skoraj nikjer ne izvaja. Če hočemo našemu špor- tu res dobro, če hočemo, da se bo naš šport raz- širil, da se bo dvignil kvalitativno in kvantita- tivno, potem je skrajni čas, da se zakon o ob- vezni telesni vzgoji naroda uveljavi vsaj po vseh mestih in trgih. V šolah — v ljudskih in sred- njih — je treba dati več mesta telesni vzgoji, forsirati pa v glavnem gibanje na prostem. Stare in okostenele sisteme je zavreči, oprijeti se je modernih telesnih vaj, delati na njih na globoko in široko, ker le iz velikih mas bomo mogli iz- brati one rekorderje, ki jih tudi rabimo za re- prezentance, ki bodo zastopale našo državo doma in v tujini.

Pri uveljavljanju športa med široke plasti naroda pa ne smemo nekaj prezreti, v čemer se pri nas mnogo greši in se ponavadi sploh nobene važ- nosti ne polaga; namreč na izbiro športnih pa- nog. Že v ljudski šoli običajno pokaže deček ali deklica za katero panogo bo najbolj sposoben, katera panoga bo zanj najprimernejša. Dober trener mora to spoznati in v polni meri uposte- vati, ker od tega zavisijo vsi športni uspehi. Ni- kdar ne smemo siliti športnike, da naj se urijo v stvareh, za katere so malo ali sploh nesposobni ali če nimajo veselja zanje. V takem slučaju bo ves trud zastonj. Učencu je treba izbrati primer- nih vaj, do katerih ima veselje in v katerih po- kaže tudi kak uspeh.

Radi zdravja, moči in vztrajanja v borbi za obstoj, moramo vsi gojiti telesne vaje. Šport v zadnje gorsko vas in v sleherni kotiček mesta. Naše geslo mora biti: ven v naravo, da si s športom krepimo svoje zdravje, da si dobimo ve- selje do svojega poklicnega dela. Kadar bomo imeli v vseh krajih športne klube ali društva, ki se bavijo s telesnimi vajami, potem izbira za

olimpijske igre ne bo več tako težka, kakor je bila za XI. olimpijado in tudi uspehi bodo temu primerni. In v tem pogledu — upam — nam bo priskočilo na pomoč naše ministristvo za telesno vzgojo naroda, saj ne gre samo za naše zdravje, ampak tudi za ugled države.

I. K.—er.

Smučka telovadba SPD. Tečaj za smučko telovad- bo priredi Slovensko planinsko društvo v telovadnici II. državne realne gimnazije ob petkih zvečer od 19. ure dalje Tečaj prične v petek, dne 6. novembra t. l. Vsak udeleženeec naj prinese s seboj copate in telo- vadno obleko. Prijave sprejema pisarna SPD, Alek- sandrova cesta 4-L.

Skupščina Slovenskega planinskega društva se vrši dne 15. novembra 1936 ob 8.30 uri v dvorani De- lavske zbornice v Ljubljani, Miklošičeva cesta. Dnev- ni red: Poročilo predsednika in nadzornika podružnice, poročilo tajnika, razrešnica dosedanjemu odboru, vo- dstvo glavnega odbora in računskih preglednikov, dolo- čitev članarine, pristopnine, nastanovnine in prispevkov za glavni odbor, proračun, računalna služba, samostoj- ni predlogi, slučajnosti. Obvezen predsednik delo- dalcev se vrši v soboto dne 14. novembra t. l. ob 20. uri v zgornji dvorani restavracije Slamič v Ljubljani. Go- sposodstva cca 4.

Predavanje SPD v ponedeljek, dne 9. novembra t. l. priredi Slovensko planinsko društvo v Ljubljani s svojimi predavanji. Ob 20. uri zvečer bo predaval g. M. Bašar: O obrazih zora. Predavanje je svobodno, ne ter bo nudilo mnogo zanimivega. Na prireditve je sedaj opozarjamo planince.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sreda, 28. oktobra: 12.00 Ura češkoslovaške nara- dne glasbe (plošče) — 12.15 Vreme, poročila — 13.00 Čas, spored, obvestila — 13.15 Vesel opoludnijski spored (Ra- dijski orkester) — 14.00 Vreme, borza — 15.00 Mladinska ura: Klavirske skladbe za otroke (g. prof. Marjan Li- povšek) — 16.00 Pravna ura: Dedno pravo (g. Valentin Bidovec, starašina sodišča) — 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Jugoslavija in Bal- kanski sporazum (dr. Zivojin Ristić) — Bgd — 19.50 Šahovski kotiček — 20.00 Plošče — 20.15 Otvoritev telna češkoslov. knjige (prenos iz Trg. doma) — 21.00 Češka glasba (Radijski orkester) — 22.00 Čas, vreme, poro- čila, spored — 22.15 Češka lahka glasba (plošče). Po- drobnejši spored v tedniku »Radio Ljubljana«.

Drugi programi:

Sreda, 28. oktobra: Belgrad I.: 19.30 Češka glasba — 20.30 Humor — 21.30 Plesne plošče — 22.30 Sonetni koncert — Belgrad II.: 20.00 Svkoreja v Djevdjelji in Strumici — Zagreb: 20.00 Prenos zborovanja Jugosl. češkoslovaške lige — 20.45 Češke pesmi — 21.00 Vojn- ska godba — 22.30 Jazz — Dunaj: 19.25 Simfonični kon- cert — 21.50 Zahvalni koncert — 23.10 Plošče — Trst — Milan: 17.15 Vokalni koncert — 20.40 Rim — 23.15 Ple- sa na glasbo — Rim-Bari: 20.40 Simfonični koncert — 23.15 Plesna glasba — Praga: 20.05 Češka filharmonija — 22.35 Plesni večer — Varšava: 19.30 Lahka glasba — 21.00 Čehopolni koncert — 21.30 Humorne skladbe — 22.00 Igra — 22.30 Orkestralni koncert — Vsa Nemčija: 20.15 Ura mlade generacije — Berlin: 20.15 Simfonični koncert — Königsberg-Stuttgart: 20.15 Baladni večer — Strassbourg: 21.30 Večer ruske glasbe.

Zahvalnica

Za uspešno izvedeno operacijo in zdravljenje čira na želodcu se tem potom zahvaljujem pri- mariju g. dr. Božidarju Lavriču, sanitetnemu majorju g. dr. Rankoviću in g. dr. Žiganu, ter jim vsem toplo priporočam

Kapetan Dušan Stojšić
Kamnik.

Delo za nov državljanski zakonik

Že več let se vrše priprave, snujejo se osnutki, pišejo se razprave in razpisujejo ankete o novem edinstvenem jugoslovanskem državljanem zako- niku, ki bi naj bil seveda za vso državo skupen. Ministristvo pravde je že maja lanskega leta razposlalo načrt novega d. z. sodiščem in drugim ustanovam, ki se naj o njem v odrejenem času izrazijo. Nalogo je dobila tudi slovenska pravniška organizacija »Pravnik«, ki je pozvala vse pravnike na delo. V ta namen je začelo prinasati društveno glasilo »Slovenski pravnik« tkzv. »Mnenja«. Dvojna štef. 7—8 je prinesla torej poleg »Odločb kasa- cijskega sodišča v civilnih stvareh« tudi še dva- poli »Mnenja«. Teoretični del vsakega dela oz. po- glavlja obravnava podrobno in precizno univ. prof. dr. Stanko Lapajne, temu pa slede praktične misli Advokatske komore v Ljubljani, apelac. sodišča v Ljubljani, okrožnih sodišč v Celju, Ljubljani in Mariboru.

Gmota sta izdajanje »Mnenj« podprle drav- ska banovina ter Odvetniška komora, zaradi česar jima moramo biti hvaležni gotovo vsi uvidevnejši krogi.

Slovensko javnost pa s tem opozarjamo na ti- ho, toda tembolj intenzivno delo društva »Pravnik« oziroma pravnih strokovnjakov, ki so pri njem včlanjeni. Ponosni moramo biti na njegovo glasilo »Slov. pravnik«, ki je danes v petdesetem letu, na dvanajst »Zbornikov znanstvenih razprav« in na kup učbenikov, priročnikov, komentarjev in dru- gih knjig izpod peresa slov. pravnikov učenjakov — v lepem in čistem slovenskem jeziku pisanih.

FRANC JAGER

Telefon 20-42 tapetništvo Telefon 20-42

naznanja, da se je preselil v svoje lastne novo urejene prostore

na Sv. Petra cesti št. 17

Za vsa v njegovo stroko spadajoča dela, ki jih bo tudi v naprej točno in solidno izvrševal, bo do nadaljnjega sprejema knjižice Mestne hranilnice ljubljanske.

Zahvala

Za premmogo izraze in dopise iskren- nega sočutja, ki smo jih prejeli ob težki in bridki izgubi našega nadvse ljublje- nega sina, ozir. brata, gospoda

Josipa Mohorka

učitelja

prav tako za prekrasne vence in cvetje, se vsem najtopeje zahvaljujemo. Poseb- no zahvalo izrekamo čč. dghovščini fran- čiškanske župnije, g. Kocipru kot bivše- mu šolskemu tovarišu za ganljiv poslo- vilni govor, gg. učiteljem za lepi žalo- stinski, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so blagoga pokojnika spre- mili v tako častnem številu na njegovi zadnji poti.

V Mariboru, dne 27. oktobra 1936.

Zalujoča rodbina Mohorka.

Umrla nam je naša skrbna mati, previdena s svetotajstvi, v 78. letu starosti, gospa

Terezija Hrovat roj. Jurca

vdova revidenta drž. naklad

Pogreb blagopokojne bo v sredo, dne 28. oktobra t. l. ob štirih popoldne izpred hiše žalosti Vojvode Mišiča cesta 21-I., na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 27. oktobra 1936.

Zalujoče rodbine: Hrovat, Mataje, Inž. dr. Kersnič; Milka, Binca, hčere; Hinko, Vilko, sinova; in ostalo sorodstvo.

Alja Rahmanova:

91

Tovarna novega človeka

Roman.

Ana Ivanovna je poverila svojemu najstarejšemu, devetletnemu Vasji, nadzorstvo nad mlajšim bratcem in sestrico in odšla v djetdom, da bi tam izprosila sprejem za svoje otroke.

*

Bil je siv, oblačen dan; topel dež je padal iz lahkih oblakov in tiha žalost zgodnje pomladi je ležala v zraku.

Tanja, ki se je pred nekaj dnevi vrnila iz porodniš- nice, se danes ni počutila dobro; imela je nekoliko vro- čine, roke so ji mrtvo ležale v naročju. Tišina je vladala v njeni duši; bil je eden izmed tistih dni, ko se ji je zdelo skoraj nemogoče, da bi spregovorila eno sanio he- sedico. Težnja, nedoločna bolečina ji je stiskala srce in morda je ni še nikoli težila tako globoka samota kakor ravno danes.

Prebila je strašno noč. Otrok, ki je sicer tako do- bro spal, je vso noč jokal. Vladimirov se je zaradi tega jezil; pritoževal se je, da po dnevu, polnem nadčloveš- kega dela, niti ponoči nima miru, in dejal, da bo se- danj odločno vztrajal na tem, da pride otrok v dečji dom. Potem je bil z njo surov in grozen kot vedno, kadar je bil posebno nervozen.

Sele proti jutru je nekoliko zaspala, a tudi spanec ji ni prinesel miru in tolažbe. Vsa zbita je vstala. Z ve-

likim naporom je pripravila zajtrk možu in otroku in ko je tovariš Vladimirov končno odšel, je padla izčr- pana zraven posteljice male deklice na stol.

Kdor misli, da je tako lahko predrugačiti človeka, se strašno moti! Tako je premišljevala Tanja, ko je gle- dala malo, ki se je igrala z nožico in veselo kukala v nebo.

Tovariš Vladimirov je stopil v Tanjino življenje kot rušilec, a ona je sklenila, da mu bo vračala z neumnostjo, potrpljenjem in dejansko ljubeznijo. Ko bi le slutil, ka- ko ji je često oteževal to nalogo!

Vedno, kadar ji je postajalo neznošno, so se njene misli vračale v čas, ko je bila še otrok. Bilo ji je, kakor da jo je v takih trenutkih prijel za roko neki dober duh in jo peljal v daljno deželo zgodnje mladosti, kjer je lahko iz spominov črpala novih moči. Z čarovno silo so delovali ti spomini na Tanjo in zaradi tega je vedno skrbela, bodisi zavestno, bodisi podzavestno, da je svo- jemu otroku prinašala od vsega početka kolikor mogoče mnogo svetlobe v njegovo mlado življenje, da bi tudi on mogel pozneje nekoč piti iz tega vrelca, ki je sedaj njej sami tolikokrat dajal novega poguma in moči.

Tanja se je spomnila, kako je kot otrok sama ta- vala po velikem vrtu in nato kje v kakšnem prav skri- tem kotičku sanjnila. Tako je prišla nekoč tudi do hle- va, ki je stal prav na drugem koncu parka. Ko se je na- gledala živali, je stopila na svili. Na njih je bilo polno svežega, dehtečega sena, čigar vonj je nadvse ljubila. Tedaj je opazila, da je med senom in steno ostal pra- zen ozek prostor in brez premišljanja se je zrinila vanj ter rila vedno dalje in dalje. Bilo je temno, vlažno in za- tohlo, a Tanja se ni zmenila za to. Nenadoma je gmota popustila in se zrušila nanjo, ji zaprla vrnitev in ji

legla na telo s težo, ki je vedno naraščala. Lotil se je je blazen strah pred smrtjo, na katero doslej ni nikoli mislila in ki se ji je zdela neizbežna. Poskušala je kri- čati, toda ni prišla do sape in ostre bilke so ji začle v usta in v nos. Kako bi tudi mogel predreti njen klic ste- ne tega strašnega groba? Tudi si skoraj ni mogla mi- sliti, da jo bodo tukaj iskali in jo našli. Bilo je zgodaj jutraj — Tanja je vstajala vedno prva — vse je še spalo in če bi jo celo pogrešili — bi jo iskali predvsem ob jezeru ali v gozdu, nikakor pa ne tukaj.

Kakor je bila Tanja takrat še mlada in nizkušana, je vendar razumela, da je izgubljena. Pričela je moliti, goreče, iskreno, z vso močjo svoje duše. Zopet se je pričela pogrezati nad njo gmota sena. Napravila je še krčevito, obupno kretnjo, nato je izgubila zavest...

Ko se je Tanja zopet zavedla, je čutila, da se dotika nekaj vlažnega, toplega, in po obrazu jo je božala vroča sap. Poskušala se je ganiti, toda zadela je z glavo ob nekaj trdega. Zaradi bolečine se je sedaj popolnoma zbudila in videla je, da leži v jasnih konjskega hleva. Padla je bila s senom vred skozi odprtino na svilihi, ki so jo pozabili zapreti, preden so pričeli spravljati sveže seno. Zgodil se je čudež, ki jo je rešil! Tanja se je spominjala sedaj, s kakšnim ganotjem: je poljubovala svojo mater, ki je popolnoma pozabila na to, da bi jo pokarala zaradi njene neprevidnosti, in kako so potem drugega dne brali zahvalno mašo za njeno rešitev. Spomnila se je, da ji je ostalo od tega dogodka nekoliko modrih lis, ki pa so že po nekaj dnevih izginile — in pa čustvo najgloblje hvaležnosti do Boga, ki je vse življe- nje ni zapustilo. Bog ji je takrat drugič podaril življenje. Čemu? Ali jo je izbral za kaj velikega? Kakšen smisel je imel ta čudež?

Ce o čina naročnina na: Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 132.- ali mesečno Din 11.- ali mesečno Din 156.- ali mesečno Din 13.- jugoslovanska knjižarna

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pešna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Občina Gornja Radgona razpisuje mesto

elektromonterja

Mesto je pogodbeno. Poleg potrebne strokovne kvalifikacije se zahteva tudi, da je prosilec dovršil delovodsko šolo. — Prošnje, kolkovane in opremljene s potrebnimi spričevili, je vložiti do 15. novembra 1936 pri podpisani občini.

Občina Gornja Radgona, 23. oktobra 1936. — Predsednik: Santi Fran. (b)

Zastopnika ali družabnika

za Split s 15.000 Din kavcije sprejem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15967. (b)

Mojstra

prezvovalnice in šivalnice, ki je obenem izvežban modelir, iščem za stalno zaposlitev. Predpogoj je večletna praksa v tuzemskih tovarnah v zgoraj imenovani specialni stroji. Ponudbe na »Jara« tovarna čevljev, Tržič. (b)

Pečarskega pomočnika

dobrega delavca, sprejem takoj. Ponudbe pod značko »Stalno« št. 16005 upravi »Slovenca«. (b)

Dva krojaška pomočnika

sprejme takoj Klotnik Matija, Aleksandrova 88, Pobrežje, Maribor. (b)

Posestva

Naprodaj

nova enonadstropna hiša

z vrtom, v bližini lesene cerkve v Mostah. Moderna stanovanja. — Visokopritlična hiša na šmarni cesti s prevzemom večje hipoteke. — Josip Oražem, Predovičeva 5, Moste - Ljubljana.

V Metliki

pri kolodvoru, ob državni cesti, prodam pritlično hišo, pripravno za vsako obrt, 3 sobe in pritlikline, en oral nlij poleg hiše. Polizve se pri Kambiču Antonu, Cerovec 4, pošta Semič. (p)

Novo trgovino

na Sv. Petra cesti št. 30 je otvorila znano solidna trrdka

F. I. Goričar

kjer bo imela specialno zalogo platnenega in bombažastega blaga, n. pr. platno, šifone, kontenino, flanele, prte, serviete, robce, namizne garniture, gradl za žimnice, perje in puh, bombaž za odeje, nankin, volnene in prešite odeje, ter izgotovljeno moško, damsko, otroško in posteljino perilo, pletenine in trikotažo. Bogata izbira blaga za poročne opreme. Praktična darila za razne prilike. — V delo prevzamemo vse vrste perila in posteljino, kompletne opreme za neveste, kar izgotovimo takoj po najnižjih cenah. Ob priliki nakupa vas vladno vabimo v našo trgovino, kjer boste postreženi s prvovrstnim blagom po najnižjih cenah. Pri večjih odjemih primeren popust.

Službe iščejo

Kot vzgojiteljica

gospodinja, blagajničarka ali pisarniška moč, z večletno prakso, z gospodinjstvom in trgovsko šolo — iščem primerno službo za takoj. Ponudbe upr. »Sl.« pod »Zmožna« št. 15812.

Kupimo

Suhe gobe

lepo blago, kupi Verbič Štritarjeva ulica. (k)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone

kupujem po najnižjih dnevnih cenah.

A. KAJFEZ urar

Ljubljana, Miklošičeva 14

10.000 m² smrekovine

za sečnjo, kupim. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju. (k)

Stroj za mešanje betona

kupim takoj. Ponudbe poslati na Gradbeno podjetje Arch. Ivan Ledl v Ljubljani, Gosposvetska cesta 4. (k)

Stanovanja

ODDAJO:

Oddaja stanovanja

v mestni hiši. — Odda se 1. novembra 1936 štiri-sobno stanovanje v mestni hiši, Tyrševa c. št. 62. Polizve se pri hišnici, odnošno na mestnem gospodarskem uradu. (c)

Dvosobno stanovanje

s kopalnico, odda Pečar Anton, Udmat, Zaloška 16

Dve stanovanji

komfortni, z vsemi pritliklinami, v novi hiši, oddam s 1. decembrom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15971. (c)

Vnajem

ODDAJO:

Mesnico

v sredini mesta, na prometnem kraju, oddam zaradi bolezni; lahko tudi z obrtom. — Polizve se v upravi »Sl.« pod št. 15973

SOBE

ODDAJO:

Velika, lepa prazna soba se odda za november. Devinska ulica 9, Kolesija.

Razno

Vso oskrbo

v bližini Ljubljane — išče za takoj po pošteni hiši moška oseba. Naslov v upravi »Slov.« št. 15970.

100 Din posojila

iščem proti izročitvi zastavnih listov v vrednosti 250 Din, da bi mogel plačati stanarino. Cen. naslov prosim na upr. »Sl.« pod »Stanarina«.

Pouk

English lessons

and courses Miss Farber, Dvorčakova ul. 3/III. u

Vajenci

Učenko

za strojno pletenje, od 16 let staro dalje — iščem. Marija Kočevar, Karlovac Marmontova aleja 93. (v)

Prodámo

Nagrobne sveče

lepe in poceni dobite pri OROSLAVU DOLENCU v Wolfovi ulici 10. (l)

VINA

vseh vrst kupite najugodnejše pri

Centralni vinarni v Ljubljani.

Gospodinjje — Obrtniki

Popolna odprodaja posode, orožja, stedinikov i. t. d. iz skladišča po zelo nizkih cenah pri

Stanko Florjančič, telesnina, Resljeva 3 — nasproti Medic-Zanki (Vhod skozi dvorišče).

Hubertuse

nepremičljive 250 Din, in vsa oblačila po neverjetno nizkih cenah si nabavite pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (l)

Sveže najfinejše norveško

ribje olje

iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

Telefon 2039

PREMOG KARBOPAKETE DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri trrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg

Šivalni stroj

malo rabljen, znamke Singer, poceni naprodaj. — Nova trgovina, Tyrševa cesta 36. (l)

Fotoaparat

znamke »Agfa« (F:8.8), za film 6x9, s stojalom vred prodam za okrog 300 Din. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15990. (l)

Sidrokvid barva

proti rji, se dobi v skladišču pri Levu. (l)

Tinček in Tonček v Atlantidi

193.

Tinček leti...

Tinček si tega seveda ni pustil dvakrat reči. »To je gotovo prva in zadnja priložnost v življenju, da lahko letam po zraku ko piščica je rekel in nemudoma smuknil v letalsko pripravo. Kuža Muki ga je debelo gledal in nikakor ni mogel razumeti, čemu se je tako našemaril. Tako, zdaj pa kar skoči navzdol!« je svečano vzkliknil deček.

Tinček je pogumno razpel perotnice in se pognal s pečine. Bil je prepričan, da se bo lepo in polagoma spuščal navzdol ko piščica, pa se je zmotil. Ni bil vajen perotnic, zato je sprva tako nerodno opletal z njimi po zraku, da se je začel vrteti kot list, ki ga veter odtrga z veje.

»Na pomoč! Na pomoč!« je začel prestrašeno kričati in kriliti z rokami, kakor da išče opore, za katero bi prijel.

Tonček se je ob tem pogledu tako zgrozil, da mu je zastala sapa v grlu. »Zdaj je po njem!« mu je šinilo skozi možgane.

Deček, ki je stal ob njem in pozorno motril Tinčkov polet, pa se je brezskrbno nasmehnil:

»Ne boj se! Nič hudega se mu ne bo zgodilo. Malo je res še neroden, pa se bo kmalu naučil.«

Naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, da nas je po volji Vsemogočnega danes ob pol šestih zjutraj, v 71. letu starosti, previdena s sv. zakramenti, nenadoma zapustila naša predobra mama, stara mama, gospa

Ivana Kranjc roj. Mikuš

dolgoletna posestnica in trgovka z usnjem

Pogreb se bo vršil v četrtek, dne 29. oktobra ob pol enajstih iz hiše žalosti v farno cerkev v Gornjem gradu. Po maši zadušnici bomo ljubo mamu položili na farnem pokopališču v družinski grob k zadnjemu počitku.

Gornji grad, dne 27. oktobra 1936.

Zalujochi ostali:

Jožef, Frane, sinova, Ivanka, Stefaniya, hčere, ter zeti, sinahe, vnuki in vnukinje.

Potrži v globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nam je v 97. letu starosti, 26. okt. ob 7 zvečer umrl naš predobri oče, stari oče in tast, gospod

France Burger

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dne 28. oktobra ob treh popoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče v Ribnici.

Blagega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

Ribnica, Celje, Kočevje, dne 27. oktobra 1936.

France, notar v Celju, Anton, gimnazijski direktor v Kočevju, sinova; Ivana, Ana por. Strizaj, Marija, hčere; Erna roj. Murgel, Anika roj. Podboj, sinahi; Strizaj France, zet; vsi vnuki in vnukinje ter ostalo sorodstvo.